

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

data

2/2008

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

12.2. Prezident přijal chorvatského předsedu vlády Sanadera

Prezident republiky Václav Klaus přijal na Pražském hradě předsedu vlády Chorvatské republiky Iva Sanadera, který je v Praze na první oficiální návštěvě po svém jmenování do funkce. V přátelském rozhovoru oba představitelé hovořili o bilaterální spolupráci a české podpoře Chorvatské republiky při jejím jednání o vstupu do NATO a EU.

15.2. Znovuzvolení Klause posílí pozici vlády, zní ze zahraničí

Znovuzvolení Václava Klause českým prezidentem posílí pozici současné vlády a bude pro kabinet vzpruhou před blížícím se předsednictvím České republiky Evropské unii. Tak lze shrnout zahraniční ohlasy na výsledky voleb, které zazněly z Bruselu a z Bratislavy. Šéf nejsilnější konzervativní frakce v Evropském parlamentu Joseph Daul v první reakci především zdůraznil, že opětovné zvolení Klause "postrčí" současnou českou středopravicovou vládu v přípravách na předsednictví EU.

"Dlouhé debaty a politická vyjednávání skončila a jsme rádi, že má Česká republika konečně prezidenta. My, jako největší politická síla v Evropském parlamentu, jsme připraveni spolupracovat s ním a vládou Mirka Topolánka na přípravách českého předsednictví v první polovině roku 2009," řekl Daul.

Slovenský politický komentátor Petr Schutz ČTK řekl, že Klausův úspěch pro něj nebyl překvapením. "Dnešní zvolení Václava Klause se dalo očekávat, protože se ráno vykrytalizoval potřebný počet volitelů poté, co ODS přistoupila na veřejné hlasování. Od rána to tedy byla už jen otázka času," shrnul Schutz.

"Zvolení Klause určitě přinese uklidnění pozic vládní koalice, volba Švejnara by naopak okamžitě spustila destabilizaci situace," uvedl.

Podle komentátora bude druhé Klausovo volební období podobné tomu prvnímu jen s tím rozdílem, že nyní bude mít staronová hlava státu širší manévrovací prostor a bude intenzivněji prosazovat některá témata, protože potřetí se už o úřad ucházet nemůže.

15.2. Světové agentury: Euroskeptik Klaus znovuzvolen prezidentem

Vyložený euroskeptik a architekt českých postkomunistických ekonomických reforem Václav Klaus porazil nezávislého ekonoma Jana Švejnara v boji o prezidentský úřad. Tak informuje agentura Reuters o Klausově znovuzvolení prezidentem České republiky na druhé pětileté období. S podobným důrazem na Klausovy kritické postoje vůči EU a jeho kontroverzní názory na debatu o klimatických změnách informují o vítězi dnešní prezidentské volby v českém parlamentu také další agentury.

Agentura Reuters v této souvislosti připomněla, že volba prezidenta rozštěpila vládní koalici vedenou pravicovými občanskými demokraty, i soudy analytiků, podle nichž by případné Klausovo nezvolení mohlo rozbít vládu.

Poznamenala rovněž, že Klaus bude mít solidní platformu pro své názory na EU, až se Česká republika ujme rotačního předsednictví v unii v první polovině roku 2009.

Za politika známého svými ultraliberálními a euroskeptickými idejemi označila Klause agentura AFP.

"Urputně liberální, euroskeptický, antienvironmentalistický a s oblibou provokační Václav Klaus získal bez velkého překvapení druhý prezidentský mandát," napsala AFP. Velký obdivovatel britské konzervativní expremiérky Margaret Thatcherové

si podle ní "utvořil image obhájce "osobních svobod" a boje proti veškerým předpisům, ať už na globální nebo lokální úrovni".

Kritik Evropské unie Václav Klaus zůstává českým prezidentem, informovala agentura DPA. Během svého prvního funkčního období upoutal Klaus podle ní na mezinárodní scéně pozornost na svou osobu skeptickým postojem k EU a k debatám o změnách klimatu.

Klaus podle DPA vystupuje často na hraně svých prezidentských pravomocí. Agentura v této souvislosti připomněla Klausovo odmítnutí jmenovat soudci čekatele, kteří se mu zdáli být příliš mladí, i zablokování některých zákonů prezidentským vetem. Do zahraniční politiky se pak často vměšoval kritikou EU. "A nakonec Klaus objevil pro sebe téma klimatických změn a hřímá nyní proti "ekoterorismu", napsala DPA a poznamenala, že Klausovi kritici ho označují za "nafoukaného" nebo "arogantního".

Ani v příštích pěti letech nebude vlát na Pražském hradě vlajka Evropské unie, komentovala agentura APA zvolení Klause, který prý ostatně už v předvolebním projevu potvrdil, že "se od něj nedá čekat nic nového".

Něco by se ale podle rakouské agentury u Klause přece jen mohlo změnit. Po mnoha emocemi provázené volební bitvě by se prý mohl cítit posílen, po vítězství za ztížených podmínek by mohl na domácí scéně vystupovat ještě nezávisleji, nebo i tvrději než dosud.

"Nemusí se teď už ani cítit zavázán komunistům, na rozdíl od roku 2003, kdy byl zvolen očividně s pomocí hlasů KSČM. Tentokrát mu komunisté nedali ani hlas," napsala APA.

"Český prezident, profesor ekonomie a věčný euroskeptik Václav Klaus objevil nové téma: ochranu klimatu a životního prostředí," napsala agentura APA. Masivně zpochybňuje argumenty těch, kdo varují před globálním oteplováním. Podle něj jde o "nedůstojnou hru" a státní výdaje na boj proti klimatickým změnám jsou "vyhazování peněz oknem". Opatření proti oteplování planety označuje za ohrožení svobody.

"Když ale přijde na boj o hlasy, které mu mají zajistit další pětileté období na Pražském hradě, dokázal Klaus promluvit o Evropě i jinak," napsala APA. A připomněla nedávné Klausovo prohlášení: "Já jsem nesmírně proevropský, kéž by někdo jiný ještě byl tolik proevropský jako já."

Klaus chce být "prezidentem všech občanů nezávisle na jejich politickém smýšlení", připomněla APA Klausův předvolební slib. Jeho kritici ho ale považují za prázdnou frázi, protože sotvakdo prý přece rozdělil Čechy tak, jako Klaus - na tábor svých vyslovených odpůrců, kteří na něm nevidí nic dobrého, a své téměř fanatické stoupence, kteří jsou ho připraveni následovat takřka jako "věřící".

Agentury informují o podrobnostech dnešních tří volebních kol a konečném výsledku 141 hlasů, které umožnily Klausovo zvolení ve třetím kole.

Agentura APA v této souvislosti citovala výrok předsedy opozičních sociálních demokratů Jiřího Paroubka, že nezbývá nic jiného, než Klausovi pográtulovat. Uvedla rovněž Paroubkovo ocenění, že Švejnar docílil "vynikajícího výsledku", i jeho prohlášení, že Klaus zvítězil jen díky hlasu "přeběhlíka".

Podle internetových zpravodajských stránek BBC, pražský zpravodaj této britské mediální společnosti Rob Cameron k průběhu voleb uvedl, že po nátlakové taktice mafiánského stylu z minulého týdne se budou pozorovatelé podívat nad tím, jak hluboko klesla česká politická kultura.

16.2. Blahopřání prezidentu republiky k jeho znovuzvolení

Prezident Václav Klaus obdržel během včerejšího večera (15. 2. 2008), noci i dne ke svému znovuzvolení stovky a stovky blahopřání od občanů a politiků z celé České republiky, mezi nimi i blahopřejný dopis Václava Havla.

Mezi prvními gratulanty ze zahraničí byl polský prezident Lech Kaczyński, s nímž si Václav Klaus vzápětí po svém zvolení telefonoval, prezident Spolkové republiky Německo Horst Köhler, slovenský prezident Ivan Gašparovič a předseda Evropské komise José Manuel Barroso.

Blahopřání zaslal také arcibiskup Diego Causero, apoštolský nuncius v České republice a současně doyen diplomatického sboru, který nově zvolenému českému prezidentovi tlumočil i pozdravy papeže Benedikta XVI.

19.2. Další gratulace ke znovuzvolení Václava Klause

Mezi stovkami a stovkami blahopřání ke znovuzvolení, která přicházejí prezidentu republiky od občanů z celé naší země i od různých významných osobností ze zahraničí, blahopřáli Václavu Klausovi rovněž Angela Merkelová, kancléřka Spolkové republiky Německo, Giorgio Napolitano, prezident Italské republiky, Vladimir Putin, prezident Ruské federace, Husní Mubarak, prezident Egyptské arabské republiky, Chu Ťin-tchao, prezident ČLR, Jean-Claude Juncker, premiér Velkovévodství lucemburského, José M. Barroso, předseda Evropské komise, Abdullah bin Abdul Aziz Al Saud, král Saúdské Arábie a mnozí další.

21.2. Prezident ČR přijal členy amerického Kongresu

Prezident republiky Václav Klaus přijal na Pražském hradě delegaci pěti členů amerického Kongresu vedenou republikánským senátorem Jonem Kylem z Arizony. Zástupci republikánů i demokratů z obou komor amerického Kongresu hovořili s prezidentem republiky především o protiraketové obraně a o vízové problematice.

26.2. Prezident přijal velvyslance Indie, Kazachstánu a Brazílie

Prezidentu republiky Václavu Klausovi předali na Pražském hradě své pověřovací listiny tito noví rezidentní velvyslanci:

J. E. pan D. P. Srivastava, nový mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Indické republiky se sídlem
v Praze,

J.E. pan Anarbek Karashev, nový mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Kazašské republiky se sídlem v Praze,

J.E. paní Leda Lucia Martins Camargo, nová mimořádná a zplnomocněná velvyslankyně Brazílské federativní republiky se sídlem v Praze.

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

19.2. Spolupředseda Helsinského výboru USA Benjamin Cardin jednal s Přemyslem Sobotkou

Předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka přijal spolupředsedu Helsinského výboru USA Benjamin Cardina a další kongresmany USA, členy Helsinského výboru.

„Kolegové z Helsinského výboru se zajímali o romskou problematiku a o náš vztah k menšinám. Bavili jsme se také o našem postoji k bezpečnosti a lidským právům v těch částech Evropy, kde je toto téma na stole, jako je Kosovo,“ uvedl Přemysl Sobotka.

„Řekl jsem americkým kolegům, že romská otázka je velice složitý historický problém, a že jeho řešení je otázkou generační. Zdůraznil jsem roli vzdělání jako integrujícího prvku. A samozřejmě jsme se shodli, že romská otázka není jen záležitostí České republiky, ale v podstatě celé Evropy. Rovněž jsem připomenul, že některá témata jsou díky mediálnímu zájmu více na očích, než si zaslouží,“ dodal předseda českého Senátu Přemysl Sobotka.

Dalšími tématy téměř hodinové diskuse byly otázky spojené s bezpečností evropského prostoru, s hrozbou terorismu. Americká delegace poděkovala předsedovi Senátu PČR za aktivní podporu České republiky USA v takových oblastech, jako je Afghánistán, Irák či Kosovo. Rovněž postoj Přemysla Sobotky a celého českého Senátu v boji proti antisemitismu americká delegace velmi živě ocenila.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

4.2. Poslanec FPÖ: Vypovězení transportérů může souviset s Temelínem

Poslanec rakouského parlamentu za krajně pravicovou stranu svobodných (FPÖ) Werner Neubauer prohlásil, že vypovězení smlouvy na dodávky obrněných transportérů Pandur II českou vládou by mohlo souviset s česko-rakouským sporem kolem jaderné elektrárny Temelín. Úřad spolkového kancléře odmítl toto prohlášení komentovat. Podle českého ministerstva obrany byl kontrakt zrušen z jediné příčiny, a to kvůli několikaměsíčnímu zpoždění dodávek.

Podle Neubauera, který se odvolává na důvěryhodné kruhy, zrušila česká vláda objednávku transportérů proto, aby si na rakouské vládě vymohla ústupky v otázce Temelína. Transportéry vyrábí rakouská firma Steyr-Daimler-Puch Spezialfahrzeuge (SSF), kterou vlastní americký koncern General Dynamics. "Několikaměsíční prodloužení dodávek si nikdo nevymyslel a to je jedinou příčinou vypovězení smlouvy," řekl ČTK mluvčí ministerstva Andrej Čírtek.

"Toto podezření nelze jen tak odbýt, protože obě strany mají hodně co ztratit," tvrdí ve svém prohlášení Neubauer. Poukazuje na to, že na rakouské straně je ve hře 500 pracovních míst ve vídeňském závodě SSF a zakázka za 20 miliard korun, na české straně pak hrozba mezinárodněprávní žaloby kvůli nedodržení takzvaných melkských ujednání o Temelínu.

Poslanec FPÖ vyzývá rakouskou vládu, aby zaujala k této úvaze veřejně stanovisko a aby odpověděla na otázku, zda je připravena ujednání z Melku a hrozbu žaloby vůči Česku uplatňovat, nebo zda je ochotna od nich ustoupit v rámci "vzájemného měření sil a hry o kapitál".

Česká vláda na konci loňského roku vypověděla dohodu s rakouskou firmou kvůli neplnění podmínek ze strany dodavatele. Premiér Mirek Topolánek však minulý týden oznámil, že s firmou Steyr budou vedena nová jednání. Pokud se do 5. března oběma stranám nepodaří dohodnout, pravděpodobně bude vyhlášeno nové výběrové řízení.

Při nových jednáních podle Topolánka připadá v úvahu "zpětvzetí" zrušení původní smlouvy, což premiér podle svých slov ale nepředpokládá, nebo jednání o novém kontraktu. Od prosincového vypovězení původní dohody se objevují úvahy o tom, že vláda bude chtít snížit počet transportérů ze 199 na zhruba polovinu.

5.2. USA by mohly ČR do bezvízového programu zařadit ještě letos

Očekává se, že Spojené státy ještě letos do svého bezvízového programu zařadí šest dalších členských zemí Evropské unie včetně České republiky, napsal ve svém nejnovějším vydání s odvoláním na diplomatické zdroje týdeník European Voice. Naopak Slovenska či Polska se prý případná letošní vlna rozšíření programu pravděpodobně týkat nebude.

Kromě ČR se dá podle listu předpokládat, že Američané víza přestanou letos požadovat i po Kypru, Maltě, Maďarsku, Estonsku a Řecku. To je jediná ze starých členských zemí, která do bezvízového programu zatím zařazena nebyla. Z nováčků unie do něj zatím spadalo jen Slovinsko.

Problematika amerických víz je v Evropské unii považována za citlivou otázku, neboť jen občané některých členských zemí tato víza při cestě do USA nepotřebují. USA vízovou povinnost uplatňují mimo jiné i vůči Čechům a Slovákům, zatímco Američané cestující do Česka a na Slovensko víza nepotřebují. Americký Kongres loni schválil legislativu, která zmírnila podmínky pro zařazení do bezvízového programu. Počet odmítnutých žádostí o víza se například zvýšil ze tří na deset procent.

Údaje ze září loňského roku ukazují, že u Řecka tato míra dosahovala 1,6 procenta. Právě tato jihoevropská země by měla být zřejmě první, která do programu budu zařazena, a to možná už v února či březnu.

Pod či kolem limitu se pohybují i další státy. V Česku bylo odmítnuto 6,7 procenta žádostí, na Kypru 1,8 procenta, na Maltě 2,7 procenta, v Estonsku čtyři procenta a v Maďarsku 10,3 procenta.

5.2. Česko se musí podle německého poslance zabývat Benešovými dekrety

Česká republika se musí zabývat otázkou Benešových dekretů a přestat trvat na právní kontinuitě některých z nich. Uvedl to v prohlášení pro tisk německý poslanec Spolkového sněmu Jochen-Konrad Fromme, jenž je předsedou skupiny vyhnanců v parlamentním klubu vládních křesťanských demokratů (CDU/CSU). Fromme tak reaguje na informaci rakouských a českých médií, že Praha se musí vyjádřit ke stížnosti, kterou v souvislosti s takzvanými Benešovými dekrety podali u Výboru OSN pro lidská práva sudetští Němci.

Rakouský list Neues Volksblatt a český deník Lidové noviny v minulých dnech informovaly, že Praha musí do půl roku zaujmout stanovisko ke stížnostem 47 sudetských Němců žijících v Rakousku a Německu. Podle právníka stěžovatelů Thomase Gertnera nejsou v souladu s mezinárodním právem dekrety, na jejichž základě byli sudetští Němci vyvlastněni a které umožnily i jejich vysídlení po 2. světové válce.

"Rozhodnutí výboru OSN pro lidská práva znovu zřetelně ukázalo, že trvání platnosti částí Benešových dekretů, jež se zabývají německými a maďarskými skupinami obyvatel v bývalém Československu, nejsou slučitelné ani s mezinárodním právem, ani s právními zásadami Evropské unie," interpretoval Fromme usnesení výboru OSN.

Podle něj by proto Česká republika učinila velký pokrok v kontextu právního a hodnotového systému EU, "kdyby opustila dosavadní nehybný postoj ve vztahu ke kontinuitě Benešových dekretů".

Připomíná přitom, že stejný výbor OSN se už na podzim roku 2001 zabýval restitučním zákonem z roku 1992, v němž našel diskriminační ustanovení. Zákon totiž umožňoval vznášet restituční nároky jen lidem, kteří si do roku 1990 udrželi československé státní občanství, o něž sudetští Němci na základě dekretů přišli. Výbor podle některých zdrojů rozhodl, že navrácení konfiskovaného majetku nelze spojovat se státní příslušností.

Znepokojivá je podle Frommeho i skutečnost, že se nově založený Ústav pro studium totalitních režimů nemá zabývat obdobím mezi lety 1945-1948. "Bylo by důležitým příspěvkem k vypořádání se s dějinami se zřetelem na trvalé smíření, kdyby se vyhnání Němců nevyčleňovalo," podotkl Fromme.

Gertner v Neues Volksblatt označil vyvlastnění a odsun za zločiny proti lidskosti. Žalující skupina sudetských Němců se chce podle něj domoci toho, aby Česko zrušilo ustanovení znemožňující sudetským Němcům uplatňovat restituční nároky. Rozhodnutí výboru pro lidská práva považují za svůj "částečný úspěch" a "povzbuzení" poté, co jejich podobnou stížnost v minulosti odmítl Evropský soudní dvůr pro lidská práva ve Štrasburku.

Zatímco se dřívější stížnost podaná v roce 2005 ve Štrasburku soustředila na uhrazení zabaveného majetku, záměrem té nové je jeho případné navrácení, vysvětlil Gertner loni v květnu ČTK před podáním aktuální stížnosti.

Mluvčí ministerstva spravedlnosti Zuzana Kuncová pro pondělní LN (4. 2. 2008) potvrdila, že výbor OSN v lednu předložil stížnost české vládě, která má šest měsíců na předložení svého stanoviska.

Na základě několika dekretů tehdejšího prezidenta Edvarda Beneše byla německá a maďarská menšina žijící do konce druhé světové války na území tehdejšího Československa zbavena politických práv a majetku. Dekrety tak vytvořily předpoklad pro uplatnění závěrů spojenecké Postupimské dohody, která legalizovala vysídlení příslušníků německé menšiny z tehdejšího Československa.

8.2. Europoslanec Březina: Šance oplatek získat chráněné značení EU se opět vzdálily

Šance karlovarských a mariánskolázeňských oplatek na získání chráněného evropského označení se opět vzdálily. Evropská komise totiž považuje za přípustné námitky Německa a Rakouska vůči tomu, aby tyto pochoutky ze západočeských lázní získaly chráněné zeměpisné označení. ČTK o tom informoval europoslanec Jan Březina.

České žadatele o chráněné zeměpisné označení nyní podle Březiny čeká těžký zápas. "Německá i rakouská strana jsou dobře připraveny a útočí na slabá místa českých žádostí," uvedl. O jaké námitky přesně jde, se podle Březiny nyní dozvěděli žadatelé o chráněné označení, tedy výrobci oplatek.

Češi by měli zdůraznit politickou motivaci předkladatelů námitek, uvedl český europoslanec. Rakousko a Německo výhrady spojují s poválečným odsunem Němců z tehdejšího Československa.

Česká a německá a rakouská strana mají šest měsíců na to, aby se dohodly. Pokud ke společnému závěru nedojdou, bude rozhodnutí na Evropské komisi.

Zástupci sudetoněmeckých krajanských sdružení v minulosti argumentovali tím, že vysídlení po druhé světové válce recepturu na výrobu karlovarských oplatek přenesli s sebou do svých nových domovů v Německu či Rakousku, kde jejich potomci ve výrobě pokračují. Takto zdůvodňuje rakouská europoslankyně Agnes Schierhuberová svůj názor, proč by právo vyrábět olomoucké tvarůžky pod názvem Olmützer Käserle měli mít i potomci odsunutých Němců. Český výrobce tohoto sýra s charakteristickou vůní chráněné zeměpisné označení tento týden nezískal právě kvůli námitkám z německé a rakouské strany.

Z německé strany zaznívaly výhrady, že mariánskolázeňské oplatky se nevyrábí v regionu, kterého se žádost týká, tedy na území obcí Mariánské Lázně a Velká Hleďsebe. Výrobce oplatek tak bude muset prokázat, že všechny komponenty oplatek jsou v tomto regionu vyráběny. Pod žádostí o ochranné označení je podepsáno sdružení KLS Klimentov z Velké Hleďsebe a Opavia-LU ze skupiny Danone.

Česko má z unijních nováčků nejvíce chráněných zemědělských a potravinářských výrobků. Patří mezi ně například hořické trubičky, karlovarský suchar, pardubický perník, štramberské uši nebo žatecký chmel. Nyní se mezi tyto potraviny zařadil i český kmín a chodské pivo, k jeho udělení se nesešly žádné námitky, uvádí Březina.

10.2. Do čela sudetských Němců zvolen Bernd Posselt

Mluvčím a nejvyšším představitelem všech sudetských Němců všude po světě byl zvolen Bernd Posselt, poslanec Evropského parlamentu a dosavadní předseda Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Rozhodlo o tom v Mnichově spolkové

shromáždění, nejvyšší orgán sdružení. Posselt podle agentury DPA získal 75 ze stovky odevzdaných hlasů.

Jedenapadesátiletý Posselt jako představitel poválečné generace sudetských Němců v nejvyšší funkci střídá bývalého šefa bavorského sněmu, sedmdesátníka Johanna Böhma. Na pozici šefa krajanského sdružení postoupil padesátiletý Franz Pany.

Za hlavní cíl sdružení Posselt označil zlepšení vztahů mezi sudetskými Němci a Českem, kde podle jeho slov sice "dosud nedošlo k obratu, avšak projevují se první známky oteplení". Chce také podporovat sudetoněmeckou kulturu a postoupit v budování mnichovského muzea, připomínajícího vysídlení z někdejšího Československa. K Sudetoněmeckému krajanskému sdružení se podle jeho údajů hlásí více než 200.000 členů a údajně statisíce dalších sympatizantů.

Posselt, bývalý novinář a spolupracovník vůdce panevropského hnutí Otty von Habsburga, patří k poválečné generaci (narodil se 4.června 1956 v Pforzheimu). Nicméně také patří ke kritikům odsunu, a to především z hlediska, že s československými Němci se zacházelo z pozice kolektivní viny, bez přihlédnutí ke skutečnému provinění v době války. K tomu patří i požadavek zrušení amnestie pro pachatele zločinů spáchaných na Němcích v období odsunu. Posselt, syn bývalého německého starosty Jablonce nad Nisou, si však nenárokuje majetek, který zde rodina musela zanechat.

Spory spojené s osudem odsunutých nebyly vyřešeny ani během více než čtyřicetileté komunistické vlády, ani po změně poměrů v roce 1989. Spory také provázely přípravu mezistátní smlouvy v roce 1992, zasáhly do zrodu česko-německé deklarace z roku 1997 a v novém tisíciletí jednu chvíli - za Posseltova přispění - hrozily stát se překážkou českého vstupu do Evropské unie.

12.2. Vicepremiér Vondra soudí, že ČR nenarušuje jednotu EU v otázce amerických víz

Místopředseda české vlády pro evropské záležitosti Alexandr Vondra soudí, že Česká republika se svým jednáním s USA o zrušení vízové povinnosti nedostává do rozporu se svými závazky vůči Evropské unii a nenarušuje žádná unijní pravidla hry. Řekl to ČTK v Paříži v reakci na pondělní (11. 2. 2008) článek britského listu The Guardian, podle něhož se USA snaží získat v unii jednoho "nedočkavce", který přistoupí na jejich podmínky pro bezvízový režim, aby ho použily jako bič na ostatní členské státy. Tímto "nedočkavcem" jsou prý Češi.

Vondra v Paříži jednal s francouzským státním tajemníkem pro evropské záležitosti Jeanem-Pierrem Jouyem o spolupráci v nadcházejícím půldruhém roce, kdy budou předsednickými zeměmi EU postupně Francie, Česká republika a Švédsko.

"Žádní rozbíječi evropské jednoty nejsme," řekl Vondra k článku v The Guardian. Systém elektronické cestovní autorizace, který USA nabízejí, označil jen za inovaci systému, který dnes platí vůči občanům zemí, jež vízovou povinnost vůči USA nemají. "Jsem si jistý, že až opadnou vášně a nedorozumění, ukáže se, že je to krok správným směrem," dodal. Navíc podle něho nejde o věc, která by byla ve výlučné kompetenci Evropské unie.

Místopředseda vlády připomněl, že ČR na problém s vízy do USA upozorňovala v unii už od svého vstupu do ní. "Obávám se, kdybychom zas dál čekali, až se někdo v Bruselu bude přimlouvát za naše zájmy, dalších pět let by se nic nestalo. Prostě dostali jsme nabídku na jednání, doufáme v brzké výsledky a jsme si jisti, že jednání vedeme oprávněně a nenarušujeme žádná pravidla hry v rámci unie," prohlásil.

Řekl, že z nedávného jednání s americkou stranou v Praze vyplynulo, že by vízová povinnost pro české občany při cestách do USA mohla být zrušena ještě letos.

Podmínky, které si pro to Američané kladou, nejsou podle něho v rozporu se zásadami svrchovanosti.

The Guardian napsal, že EU má z těchto podmínek obavy a naléhá na členské státy, aby s USA nevyjednávaly jednotlivě, ale jako skupina. USA prý mimo jiné požadují, aby jim letecké společnosti poskytovaly ještě víc údajů o cestujících, údaje o jejich rodinných příslušnících, i když ti necestují, údaje o cestujících na linkách vedoucích přes území USA, i když tam nepřistávají, a možnost umístit na paluby linek z EU ozbrojené strážce.

Jednání s Jouyem a vůbec spolupráci s Francií při přípravě společného předsednictví označil Vondra za velmi dobré. Řekl, že ve druhé polovině března by se měl v Praze uskutečnit seminář za účasti několika francouzských ministrů a jejich českých protějšků o prioritních oblastech předsednictví, na něž mají obě země blízky nebo i shodný názor. Jmenoval přitom energetiku, kulturu, školství, vědu a výzkum i lidská práva. "Předpokládám, že koncem května by měl být společný osmnáctiměsíční program předsednictví hotov a že se s Francouzi a Švédy setkáme v Praze a oznámíme, s čím do předsednictví půjdeme společně," řekl.

Vyslovil také předpoklad, že před začátkem francouzského předsednictví (1. července) přijde i "kontakt na nejvyšší úrovni". Francouzský prezident Nicolas Sarkozy svého času řekl, že do 1. července buď on, nebo předseda vlády François Fillon navštíví všechny členské státy unie.

Vondra dále uvedl, že francouzským partnerům řekl, že český parlament ratifikuje Lisabonskou smlouvu o budoucím fungování EU "někdy v září-říjnu". Popřel, že by záměr senátorů za ODS dát smlouvu přezkoumat ústavnímu soudu nějak souvisel s českým zájmem o plnohodnotné předsednictví v unii v prvním pololetí příštího roku. Jde prý jen o to se ujistit, že smlouva je po všech stránkách v souladu s českou ústavou.

17.2. ČR bere dění v Kosovu na vědomí, bude konat společně s EU

Ministerstvo zahraničí oznámilo, že bere deklaraci nezávislosti přijatou kosovským parlamentem na vědomí, je ale nutné, aby ohledně uznání nezávislosti Kosova přijala společné stanovisko Evropská unie. Měla by to podle něj udělat v pondělí 18. 2. 2008 na zasedání rady pro vnější vztahy v Bruselu. Česká republika pak chce postupovat v koordinaci s členskými státy EU, informovala ČTK mluvčí ministerstva Zuzana Opletalová. Vyhlášení nezávislosti provincie na Srbsku odpoledne schválil kosovský parlament.

Podle místopředsedy vlády pro evropské záležitosti Alexandra Vondry (ODS) však bude dohoda velmi obtížná, protože některé státy EU s nezávislostí Kosova mají problémy. Vondra proto míní, že Kosovo budou postupně uznávat jednotlivé státy EU. Velké členské státy jsou podle Vondry dohodnuté na tom, že nezávislost jihosrbské provincie uznají velmi brzy, některé další země s tím však mají problémy.

Ministerstvo zahraničí uvítalo především to, že se Kosovo v deklaraci přihlásilo k Ahtisaariho plánu, který v podstatě počítal s vyhlášením nezávislosti pod mezinárodním dozorem. "Za klíčové pro dosažení politické a bezpečnostní stability v Kosovu a regionu západního Balkánu považujeme závazek zajištění demokratického a multietnického Kosova," uvedla Opletalová s tím, že podmínkami jsou ochrana kulturních a historických památek, práv menšin, vytváření podmínek pro návrat uprchlíků a uznání role mezinárodního společenství.

Kosovo by podle Ahtisaariho návrhu mělo získat vlastní ústavu, hymnu, státní vlajku i ozbrojené síly. Současně by však srbská menšina v Kosovu měla mít zaručena práva spravovat si své běžné záležitosti.

S odtržením Kosova však zásadně nesouhlasí sociální demokraté. Na zasedání ústředního výkonného výboru ČSSD vyzvali ústavní orgány České republiky, aby nezávislost jihosrbské provincie neuznaly. Podle předsedy strany Jiřího Paroubka je odtržení předčasné a nezodpovědné, zároveň je v rozporu s mezinárodním právem.

Prezident Václav Klaus se domnívá, že vyhlášená nezávislost Kosova na Srbsku může mít pro Evropu bezprecedentní důsledky. Může totiž podle něj způsobit situaci, kdy i další části některých evropských států mohou usilovat o odtržení. Podobný názor má i místopředseda Poslanecké sněmovny Lubomír Zaorálek (ČSSD).

Předpokládá se, že většina členů Evropské unie i USA Kosovo uznají. Podle nich se Srbsko vzdalo morálního práva na vládu nad ním, když použilo brutální sílu proti kosovským Albáncům za vlády někdejšího prezidenta Slobodana Miloševiče.

Bělehrad s odtržením provincie, kterou Srbové považují za historické jádro své země, nesouhlasí a srbská vláda již předem označila tento akt za neplatný. Srbsko za vydatné podpory Ruska argumentuje, že proces vyhlášení kosovské nezávislosti neschválila Rada bezpečnosti OSN. Obě země trvají na dalších jednáních.

V části Kosova, na základně Šajkovac, působí v současné době také český armádní kontingent. Podle jeho mluvčí Andrey Langerové v této oblasti slaví místní obyvatelé odtržení od Srbska již od dopoledních hodin. "Všude lze vidět kosovské a americké vlajky," uvedla. Očekává, že oslavy budou poklidné. Kontingent podle ní neustále monitoruje situaci v místě, kde žijí kosovští Srbové. Těch je však v oblasti pouze osm. Česko má v Kosovu více než 500 vojáků a v rámci mise OSN zde působí i 25 českých policistů.

18.2. Podle Vondry ČR připravena jednat o vízech do USA v rámci EU

Česko je sice připraveno jednat v rámci EU o společné pozici ve věci víz do USA, avšak memorandum o podmínkách budoucího bezvízového styku s USA hodlá podepsat i přes tlak Bruselu, aby podpis odložilo. Vyplývá to ze slov vicepremiéra Alexandra Vondry, který o tom jednal s eurokomisařem Frankem Frattinim.

"Nehodláme teď prostě stáhnout kalhoty a čekat, jak se ta věc bude dál vyvíjet. To podle nás není cesta kupředu," řekl Vondra. Otázkou společného postupu při vyjednávání s USA o bezvízovém styku se budou 28. února zřejmě zabývat ministři vnitra a spravedlnosti zemí EU. Následně se 13. března uskuteční setkání mezi EU a USA, na němž by chtěli Evropané od Američanů slyšet konkrétnější harmonogram, jak budou USA v rozšiřování bezvízového programu postupovat.

EK se snaží přesvědčit ČR, aby s podpisem zmiňovaného memoranda přinejmenším počkala. Zatím se však zdá, že se tak nestane a že dokument zřejmě podepíše premiér Mirek Topolánek při návštěvě USA koncem měsíce. Frattini před několika dny upozornil, že některé pasáže dokumentu by mohly spadat do kompetence unie. EU by proto o nich podle něj měla vyjednávat společně.

"Čekat, nic nedělat, to by bylo jenom opakování politiky posledních let," prohlásil Vondra. Zdůraznil, že se Praha pomoci od EU ve věci zrušení víz do USA dožadovala už řadu let. Zatím však stále Češi i občané řady dalších zemí EU pro cesty do USA víza potřebují, zatímco Američané mířící opačným směrem nikoli.

Český vicepremiér také dodal, že ani podpis memoranda neznamena, že ČR nebude s EK o vízech jednat. Dokument je podle něj jen jakýmsi nastíněním úkolů a není právně závazný.

Po jednání s Frattinim Vondra ČTK řekl, že se česká pozice nijak nemění a přípravy na podpis memoranda pokračují. Doplnil také, že Frattinimu řekl, že ČR nijak

nevyjednává za zády EK. "Oni nevěděli, že jsme vyjednávali. Mysleli, že jsme podepsali něco, co nám Američané podstrčili," dodal Vondra.

Ačkoli z komise zazněla na stranu ČR kvůli bilaterálním vyjednáváním kritická slova, tak podle Vondry mohou být tato vyjednávání naopak prospěšná i pro samotnou komisi. Například prý v tom, že se jednání s Washingtonem nebudou do nekonečna odkládat.

Podle Vondry je teď dobrá situace, která ČR nahrává. Vláda USA podle něj chce splnit sliby, které v otázce víz dal Praze při loňské návštěvě prezident George Bush. Pokud by se nepodařilo nyní na vízech dohodnout, příští rok by mohla být situace poněkud složitější.

Jednak nastoupí v USA nová administrativa, která se možná nebude cítit tak zavázaná k této věci jako ta Bushova. Zároveň by také měla vstoupit v platnost Lisabonská smlouva, která změní fungování unijních institucí a v jejímž rámci se upraví i to, jaké oblasti spadají čistě pod jednotlivé státy a o jakých se bude rozhodovat na unijní úrovni. "Tam pak náš manévrovací prostor může být více podvázan," uvedl Vondra.

19.2. Česká vyjednávání o vízech s USA možná budou vzorem pro zbytek EU

Zatímco ještě před pár dny to vypadalo, že se Evropské komisi příliš nezamlouvají bilaterální jednání Česka s USA o bezvízovém styku, teď se zdá, že rozpory jsou přinejmenším na čas zapomenuty. Mluvčí EK Friso Abbing ČTK řekl, že by ČR mohla být i "vůdčím příkladem" pro další unijní země. Ovšem pouze za podmínky, že podmínky, které si dojedná s USA, budou slučitelné s unijním právem a budou respektovat unijní kompetence.

Praha hodlá zřejmě tento měsíc podepsat s USA memorandum o podmínkách budoucího bezvízového styku. V minulých dnech v této souvislosti z úst některých čelných předáků Evropské komise zazněly určité obavy, že některé pasáže dokumentu by mohly spadat do kompetence unie, a že by proto o nich měla vyjednávat EU společně a nikoli jednotlivé státy samostatně.

"Toto (memorandum) by mohlo posloužit jako příklad...pokud ten text bude slučitelný s právem EU a pokud bude respektovat kompetence EU, což se zatím neděje," poznamenal Abbing.

Britský list The Guardian napsal, že se USA snaží získat v EU jednoho "nedočkavce", který přistoupí na jejich podmínky pro bezvízový režim, aby ho použily jako bič na ostatní státy EU. Tímto "nedočkavcem" měli být právě Češi.

V pondělí (18. 2. 2008) večer jednal český vicepremiér Alexandr Vondra a eurokomisař pro vnitro a spravedlnost Franco Frattini. "Nepanují mezi námi žádné neshody," řekl nyní Frattiniho mluvčí Abbing. Podobně se vyjádřil už večer 17. 2. 2008 i Vondra.

20.2. Europoslankyně Zuzana Roithová (KDU-ČSL) proti společné rezoluci EP o situaci v pásmu Gazy

Zuzana Roithová se postavila veřejně proti společné rezoluci parlamentu o situaci v pásmu Gazy, přijaté Evropským parlamentem ve Štrasburku. "Hluboce soucítím s lidmi v pásmu Gazy, kteří se stali rukojmími v rukou Hamasu", říká europoslankyně Zuzana Roithová, "ovšem rezoluci EP jsem nemohla podpořit, protože nebyl odstraněn článek vyzývající k jednání mezi palestinskou samosprávou a Hamásem".

Na území Gazy se humanitární situace Palestinců zhoršuje i kvůli embargu uvalenému na území po jeho obsazení teroristickým hnutím Hamas, které odtamtud ostřeluje izraelské území. "Všichni víme, že se s teroristy, kteří obsadili Gazu, nedá

jednat. Tato výzva parlamentu je pokrytectví, jehož cílem je postavit Hamas do role partnera pro palestinskou samosprávu. Nechci se podílet na legitimizaci teroristické organizace". Zuzana Roithová je přesvědčena, že situace spěje k intervenci, která by podle ní však měla mít legitimitu Organizace spojených národů.

21.2. V Bělehradě demonstrují tisíce Srbů, v Kosovu pomáhali vojáci z ČR

Přes 100.000 lidí se v podvečer sešlo v centru Bělehradu na masové demonstraci proti jednostrannému vyhlášení nezávislosti Kosova. Masového protestu by se podle odhadů organizátorů měl zúčastnit až milion Srbů. Na kosovsko-srbské hranici několik stovek srbských veteránů zapalovalo pneumatiky a házelo kameny na pořádkové síly. Kosovské policii při ochraně stanoviště asistovali vojáci českého kontingentu KFOR.

Asi 100 lidí přišlo vyjádřit svůj nesouhlas s osamostatněním Kosova i v Praze. Český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg zopakoval, že Česká republika uzná Kosova až "uzraje čas". Praha má podle něj zájem na dobrých vztazích se Srbskem.

Pochod má projít i kolem budovy českého zastupitelského úřadu v Bělehradě. Česká ambasáda nepředpokládá, že by budova velvyslanectví v centru města měla být prvoplánovým terčem nějakého útoku. Jedním z důvodů je i to, že Česko zatím Kosovo neuznalo, řekla ČTK zástupkyně vedoucího úřadu Jana Šindelková.

Čeští vojáci kontingentu NATO posílili na žádost kosovské policie místní policejní jednotky na severních hranicích na přechodu "Gate 3" v blízkosti obce Merdare, která leží asi 50 kilometrů severovýchodně od metropole Prištiny. Podle českých zástupců u KFOR mají místní jednotky situaci pod kontrolou a čeští vojáci na vývoj pouze dohlíželi.

22.2. Skončila schůzka ministrů obrany EU

Čtvrteční (21. 2. 2008) vstup tureckých vojáků do severního Iráku s úkolem pronásledovat kurdské separatisty ze Strany kurdských pracujících (PKK) není "nejlepším řešením" napjaté situace. Vysoký představitel EU pro zahraniční politiku Javier Solana to uvedl během zasedání ministrů obrany zemí Evropské unie, které dnes skončilo v slovinském Brdu. Za Česko se ho zúčastnila ministryně Vlasta Parkanová.

Ministři obrany EU jednali také o současné situaci na Balkáně a vyjádřili přesvědčení, že mezinárodní mírové síly v Kosovu a Bosně jsou schopny se vypořádat s jakýmkoli nepokoji, které by vznikly v důsledku nedělního (17. 2. 2008) vyhlášení nezávislosti Kosova.

Během dvoudenního setkání se hovořilo i o vojenských operacích Evropské unie i spolupráci evropského obranného průmyslu. Podle českého ministerstva obrany se diskutovalo mimo jiné o ukončení operace ALTHEA v Bosně a Hercegovině, která je zatím nejrozsáhlejší operací EU. V současné době je v ní nasazeno na 2 500 vojáků z 28 států. "Pokud to podmínky umožní, vojenské nasazení EU v Bosně a Hercegovině by mohlo skončit již letos na podzim," uvádí se v prohlášení ministerstva.

Na programu bylo také jednání o operaci EUFOR v africkém Čadu, o jejímž zahájení EU rozhodla koncem ledna. Nyní probíhá rozmístování 4000 vojáků Evropské unie, kteří by měli v oblasti působit jeden rok. Česká republika se v této fázi operace přímo neúčastní, podílí se ale na finančních nákladech částkou 12 milionů Kč, uvádí ministerstvo.

26.2. Topolánek: Sporné body z memoranda vypadly, EU je spokojena

Sporné body, které se české vládě v navrhovaném memorandu ke zrušení amerických víz pro české občany nelíbily, z dokumentu vypadly, řekl ČTK premiér Mirek Topolánek během cesty do USA. Memorandum se podle něj zamlouvá Evropské komisi i Slovinsku, které nyní unii předsedá. Objevovaly se hlasy, že memorandum není v souladu s principy EU, vadily také návrhy na předávání citlivých dat. Topolánek zdůraznil, že původní americký návrh česká vláda posunula významně ve prospěch zemí EU. Memorandum Topolánek podepíše ve Washingtonu.

Premiér zopakoval, že je velmi pravděpodobné, že nutnost žádat o americké vízum padne pro Čechy do konce roku. Cestující se ale i poté podle všeho budou muset před cestou registrovat a není zatím jasné, zda to nebude nějak zpoplatněno. "I tam je prostor pro jednání vytvořen," podotkl Topolánek.

Američané přístup cizinců na své území neustále zpřísňují kvůli obavám z teroristů. Memorandum podle české vlády upravuje problematiku doprovodu v letadlech a repatriace občanů. Bez víza budou podle ní moci cestovat jen občané vlastníci strojově čitelný pas.

Konečné znění memoranda je podle českého premiéra přijatelné pro EU, jeho původní návrh se ale nelíbil "starým" unijním zemím, které již s USA bezvízový styk mají a obávají se zpřísnění jeho podmínek. "Ty obavy, že budeme trojským koněm EU při vyjednávání, se ukázaly jako liché," uvedl Topolánek. "Dostaly se tam poprvé věci jako reciprocita, jako vědomí, že existuje naše solidarita s EU. Jsem s tím velmi spokojen a pokládám to za natolik průlomové, že bych řekl, že to je hlavní (zpráva) z té cesty," uvedl premiér.

Oficiální text memoranda zatím oficiálně nebyl zveřejněn. Podle Lidových novin se v něm například píše, že "nebudeme předávat informace o lidech, kteří jen letí přes USA, a nikoli do USA". V dohodě také není žádná zmínka o tom, že by Američané měli mít přístup k rejstříku trestů nebo k daňové historii, uvedl list.

26.2. Český premiér: Podpis smluv o radaru bude kolem dubnového summitu NATO

Český premiér Mirek Topolánek očekává, že návrhy smluv s USA o možném umístění protiraketového radaru na českém území mohou být podepsány začátkem dubna na summitu NATO v Bukurešti, nebo před ním, či těsně po něm. Topolánek to řekl v rozhovoru pro ČTK v letadle na cestě do USA, kde se ve středu setká s prezidentem Georgem Bushem.

Topolánek chce ve Washingtonu jednat o tom, jak by byl protiraketový systém USA propojen s NATO, o tom, jak by Američané mohli využít českou vědu a výzkum, či o postojích Ruska k americkému záměru. Moskva nese plán na umístění protiraketového deštníku ve střední Evropě velmi nelibě.

Česko se podle premiéra hodlá ve Washingtonu ukázat jako zásadní spojenec v alianci, americká jednání mají připravit také půdu pro summit NATO. "My potřebujeme být součástí kolektivní obrany a aktivně se na ní podílet," řekl premiér. Konkrétní podepsání smluv podle něj závisí také na přístupu Polska, kde mají být umístěny rakety propojené se zamýšleným radarem v Česku. S Varšavou jednání Topolánek konzultoval před cestou do USA.

Podle Topolánka současně s vyjednáváním musí Praha řešit "středoevropský problém" s potenciální sférou vlivu Ruska. Američané se zatím Rusům marně snaží vysvětlit, že protiraketový štít v Česku a Polsku by nebyl namířen proti Moskvě.

Topolánek, který je předsedou vládní rady pro vědu a výzkum, bude s Američany hovořit také o připravované rámcové česko-americké dohodě o spolupráci ve vědě a výzkumu, která navazuje na jednání o radaru. Doufá, že se mu v té věci podaří ve Washingtonu dosáhnout velkého pokroku. "To je pro mě daleko zásadnější krok než samotná technická záležitost kolem radaru," zdůraznil.

Američtí experti podle něj již vytypovali 15 oblastí "přednostního zájmu" výzkumu. Do spolupráce ve vědě by měla být zapojena například univerzita v Liberci se svým projektem nanovláken, který by měli Američané podporovat.

26.2. Předsednictví EU i EK zatím prý memorandum k vízům stále zkoumají

Evropská komise a Slovinsko, které nyní předsedá Evropské unii, zatím ještě zkoumají memorandum o vízech, které má být v USA podepsáno v rámci návštěvy českého premiéra Mirka Topolánka. Prohlásil to zdroj ze slovinského předsednictví, podle něhož by výsledky analýz měly být známy do čtvrtka 28. 2. 2008, kdy se tímto tématem budou zabývat ministři vnitra unijních států. Topolánek přitom již řekl, že EK je s návrhem memoranda spokojena.

Cestou do Washingtonu Topolánek ČTK řekl, že sporné body, které se české vládě v navrhovaném memorandu ke zrušení amerických víz pro české občany nelíbily, z dokumentu vypadly a že se memorandum zamlouvá EK i Slovinsku. Zdroj z předsednictví ale dnes na dotaz ČTK uvedl, že předsednictví sice ví o textu memoranda, avšak že je třeba dokončit analýzy dokumentu.

O memorandu a otázce víz do USA budou ve čtvrtek jednat ministři vnitra a ve středu také velvyslanci členských zemí EU.

Nový americký zákon, který upravil podmínky pro zařazení do bezvízového styku, má podle zmiňovaného zdroje důležité dopady pro všechny současné i budoucí účastníky programu. Jeho uplatňování by se prý mohlo dotýkat i některých oblastí, které spadají pod unijní kompetence. Je pro to prý v obecném zájmu, aby unie v této věci zaujala společné stanovisko.

Zdroj také uvedl, že by se všechny unijní státy měly zdržet toho, aby se zavázaly k něčemu či podepsaly něco, co by mohlo mít dopady v oblastech, v nichž má kompetence unie nebo v nichž už existují nějaké mezinárodní dohody.

Podle Topolánka je ale konečné znění česko-amerického memoranda pro EU přijatelné. Z EU přitom v minulých týdnech zaznívaly obavy, aby ČR nepřistoupila i na některé věci, které jdou za dosavadní dohody mezi USA a EU; například šlo o množství informací, které by se měly americkým úřadům poskytovat.

"Ty obavy, že budeme trojským koněm EU při vyjednávání, se ukázaly jako liché," řekl Topolánek ČTK. "Dostaly se tam poprvé věci jako reciprocita, jako vědomí, že existuje naše solidarita s EU. Jsem s tím velmi spokojen a pokládám to za natolik průlomové, že bych řekl, že to je hlavní (zpráva) z té cesty," uvedl premiér, který přicestoval do Spojených států v noci.

26.2. Memorandum ČR-USA povede ke zrušení víz zřejmě na podzim

Česká republika a Spojené státy přijaly memorandum, které povede ke zrušení amerických víz pro české občany zřejmě již na přelomu října a listopadu letošního roku. Dokument podepsali ve Washingtonu ministři vnitra obou zemí Ivan Langer a Michael Chertoff. Do USA by se již v blízké budoucnosti mělo cestovat po registraci do elektronického systému povolování cest.

"Doufám a očekávám, že do podzimu, v říjnu či v listopadu uvidíme první občany České republiky cestující do Spojených států bez víz," prohlásil Chertoff, který vede americké ministerstvo vnitřní bezpečnosti. Na dotaz ČTK uvedl, že systém bude

jednoduchý a že se nebude vybírat poplatek. Memorandum také podle něj povede k větší bezpečnosti obou zemí.

Američané budou pro cesty požadovat řadu dat. O rozsahu předávaných životopisných a biometrických údajů se podle Langra ještě povedou jednání. Ministr očekává, že shromažďovat se budou například údaje o hledaných teroristech či lidech odsouzených za závažné trestné činy či informace o migraci. Předávat by se naopak podle něj neměly třeba bankovní údaje.

Podpisu memoranda, které zmiňuje reciprocitu mezi oběma zeměmi, se účastnil také premiér Mirek Topolánek. Ten ho označil za zlomový v historii. "Dnes je to pro mě naprosto historický okamžik, kdy budeme otevírat svobodný prostor mezi Spojenými státy a Českou republikou," uvedl premiér, podle něhož může memorandum sloužit jako příklad i pro ostatní země unie.

"Udělalí jsme průkopnickou práci pro všechny země EU. A já si myslím, že Evropská komise to ví," dodal Topolánek. Četní představitelé Evropské unie dosud vyjadřovali k dokumentu pochybnosti, zda je v souladu se zájmy celého společenství. Podepsané memorandum uvádí, že bere v úvahu závazky ČR vůči Evropské unii a evropskému právu.

Zatímco Topolánek říká, že je EU spokojena s textem memoranda, zástupci Evropské komise i Slovinska jako předsedající země ale tvrdí, že dokument zatím zkoumají. Zda je text v souladu s unijními představami, představitelé EU nechtějí komentovat. Věcí se budou ve čtvrtek zabývat ministři unie, kam míří i Langer.

Americký ministr Chertoff při podpisu uvedl, že nyní je nutné ještě přijmout nezbytná opatření na obou stranách. Američané připravují systém elektronického povolování cest, do něhož by se turisté před cestou museli registrovat. Člověk, který bude chtít využít registrační systém povolení cesty, půjde na určenou internetovou adresu. Po vyplnění dotazníku dostane během krátké doby odpověď, zda může vycestovat. Pokud ho systém z nějakého důvodu odmítl, může jít věc vyřídit na velvyslanectví USA v Praze, které rozhodne, zda vydá vízum, uvádí zdroj ČTK.

Pokud podle neoficiálních informací ČTK takové povolení obdrží, má platit zhruba dva roky. Po tu dobu nemusí znovu žádat o povolení, když by opětovně cestoval. Systém má fungovat i na letišti v ČR, kde se budou před odletem kontrolovat pasy. Po příletu do USA pak projde obvyklou kontrolou imigračního úředníka. Ten, kdo už má vydané vízum před zahájením provozu systému, bude muset novou proceduru také podstupovat, řekl ČTK český konzul ve Washingtonu Martin Klučar.

Ministři ČR a USA dohodu podepsali v první den návštěvy premiéra Mirka Topolánka ve Spojených státech.

26.2. Premiér Mirek Topolánek oznámil úspěšné podepsání Memoranda o porozumění mezi ČR a USA

Na oficiální návštěvě USA, kam premiér se svým týmem odcestoval v pondělí 25. 2. 2008, bylo podle očekávání podepsáno Memorandum o porozumění. Podepsáním dokumentu se Česká republika významně přiblížila k zařazení do amerického Visa Waiver Programu, který upravuje podmínky bezvízového styku mezi smluvními stranami.

"Moje vláda chtěla pokračovat v rozšiřování svobody a odstraňování bariér," uvedl předseda vlády České republiky Mirek Topolánek. Podpis Memoranda o porozumění označil jako historický okamžik a Českou republiku jako průkopníka pro všechny země Evropské unie. Memorandum podle premiérových slov charakterizují tři slova: svoboda, bezpečí a reciprocita.

27.2. Státům EU se zatím nepodařilo najít společnou řeč k vízům do USA

Státům Evropské unie se na jednání na úrovni velvyslanců nepodařilo najít společný postoj k problematice víz do USA, informovaly ČTK důvěryhodné zdroje. Podle tohoto zdroje v poměru zhruba 50 na 50. Bouřlivé jednání se dotklo i otázky memoranda o porozumění ve vízové otázce, které v úterý 26. 2. 2008 ve Washingtonu podepsali zástupci Česka. Zazněly prý mimo jiné hlasy, které tento krok označily za politováníhodný. "Nové členské země vyjádřily pochopení pro pozici České republiky," uvedl ale Michal Sedláček z úřadu vlády, který se jednání účastnil. Obecně se podle zdroje, který si nepřál být jmenován, dají země v postoji k vízům do USA rozdělit na dva tábory: staré členské země a slovinské předsednictví na jedné straně a nové členské státy včetně Česka či Slovenska na straně druhé. To v podstatě kopíruje to, jaké země nyní víza do USA potřebují a jaké nikoli.

"Na jedné straně byly nové členské země, které žádají o vstup do bezvízového programu, a na druhé straně staré členské země, které zatím ta jednání nevedou a jsou již v programu," řekl Sedláček.

Země, které už jsou zařazeny do bezvízového programu s USA, podle zmiňovaného zdroje chtějí jednání s USA spíše odkládat, zatímco státy, jejichž občané víza potřebují, tlačí na rychlé řešení situace. Spor mezi oběma tábory se vede hlavně o to, zda země mají o těchto věcech vyjednávat s USA bilaterálně, tak jako třeba ČR, či nikoli. Zatím je to tak, že víza do USA potřebují lidé ze všech nových členských zemí kromě Slovinska, ze starých členských zemí víza potřebují jen Řekové. Američané víza nemusí mít při cestách do žádné ze zemí unie.

Ve Slovinsku se 13. března uskuteční jednání mezi zástupci EU a USA o vízových otázkách. Slovinské předsednictví i Evropská komise usilují o to, aby se do té doby podařilo unii dohodnout na jednotném postoji. Slovinské předsednictví prý dalo na stůl pozici, která podle některých zdrojů zastávala výhradně postoj těch států, které už jsou do bezvízového programu zařazeny. "Jejich motivace je jasná, oni nemají žádný zájem na změně současného stavu," řekl zmiňovaný zdroj. Češi a další naopak usilují o co nejrychlejší řešení situace.

27.2. Vicepremiér Vondra: Memorandum o zrušení víz není porušením závazků vůči EU

Dvoustranné česko-americké memorandum o odstranění vízové povinnosti pro české občany cestující do Spojených států není porušením českých závazků vůči Evropské unii. Řekl to v rozhovoru pro agenturu Reuters český vicepremiér Alexandr Vondra. Dokument, který má vést ke zrušení víz, podepsali představitelé ČR a USA v úterý 26. 2. 2008 během návštěvy premiéra Mirka Topolánka ve Washingtonu.

"Uznáváme, že vízová politika je výsostným polem působnosti EU. Zároveň je tu ale náš právní názor, a s ním ani zdaleka nejsme sami, že ETA (elektronická povolení cesty do USA) nejsou víza. Jde o zrušení víz, nikoli o jejich zavedení," řekl Vondra Reuters v telefonickém rozhovoru.

Evropská komise naléhala, aby členské státy unie postupovaly v jednání o vízové politice jednotně. Několikrát také zopakovala, že bilaterální dohody jednotlivých států podle ní nejsou správným řešením. Mluvčí EK dokonce upozornil, že si Brusel ponechává právo podniknout kvůli česko-americkému memorandu o odstranění vízové povinnosti případné právní kroky vůči Praze.

Podle Vondry nicméně ČR samostatným postupem žádné závazky vůči EU neporušila. "Memorandum výslovně říká, že není v rozporu se závazky v rámci unie," prohlásil český vicepremiér.

O problematice víz do USA se jednalo i na úrovni velvyslanců zemí EU v Bruselu, ale ani jim se nepodařilo najít společný postoj. Bouřlivá schůzka se dotkla i otázky česko-amerického memoranda a zazněly prý mimo jiné hlasy, které tento krok označily za politováníhodný. O překonání rozporů se ve čtvrtek pokusí ministři vnitra.

Ministři vnitra USA a ČR Ivan Langer a Michael Chertoff se na memorandu dohodli v úterý 26. 2. 2008. Dokument by měl vést ke zrušení amerických víz pro české občany zřejmě již na přelomu října a listopadu letošního roku. Do USA by se pak cestovalo po registraci do elektronického systému povolování cest, kam budou muset Češi před plánovanou cestou vyplnit řadu osobních dat.

27.2. Bush ocenil memorandum s ČR vedoucí k bezvízovému režimu

Americký prezident George Bush je rád, že se Česku a Spojeným státům podařilo vyjednat memorandum, které povede ke zrušení amerických víz pro Čechy. Bush po jednání s premiérem Mirkem Topolánkem řekl, že čeští vyjednávači byli v této věci velice dobří a že Praze gratuluje k dosaženému úspěchu. Dokument ovšem vyvolává v Evropské unii rozporuplné reakce.

První čeští turisté by podle americké administrativy za oceán bez víz mohli cestovat na přelomu října a listopadu. Místo víz se ale lidé budou muset registrovat do amerického systému povolování cest.

"Vždy jsem se domníval, že je nutné změnit naše vízové zákony. Nelíbilo se mi, že jsme s našimi přáteli z ČR zacházeli jinak než s jinými přáteli v Evropě," prohlásil Bush před novináři. Topolánek poděkoval Bushovi za jeho přínos k dojednání memoranda a za to, že se do věci zapojil. Memorandum podepsali v úterý 26. 2. 2008 ve Washingtonu ministři vnitra obou zemí Ivan Langer a Michael Chertoff. "Máme ještě nějakou práci před sebou, ale jsem přesvědčen, že ji můžeme zvládnout," uvedl Bush. "Doufám, že Češi chápou, že jejich vláda a jejich země je napřed před kýmkoli dalším, pokud jde o program zrušení víz. K této vedoucí pozici vám gratuluji," řekl.

Premiér Topolánek a ministr Langer dávají najevo, že Evropská unie pro Česko ve věci víz nepodnikala v minulosti dostatečné kroky. Proto se česká vláda chopila vlastní iniciativy a vyjednala přístup k bezvízovému režimu sama, čímž prý ale současně v rámci EU udělala průkopnickou práci, říkají.

Evropská komise nedala jednoznačné stanovisko k memorandu a ponechává si právo podniknout případné právní kroky vůči Praze. Zpracovává si nyní právní analýzu, po níž rozhodne o svém dalším postoji. Praha nicméně nadále zdůrazňuje, že dohoda neporušuje závazky vůči EU. O vízech dnes jednali i vyslanci zemí EU, jednotný postoj se jim ale najít nepodařilo.

EK připustila, že do textu podepsaného v úterý 26. 2. 2008 v USA se Česku podařilo dostat určité důležité prvky a že se výsledný text liší od toho, co původně Američané položili na stůl a co se komisi nepozdávalo. Hodnotit ale nový text memoranda chce až po zevrubné analýze.

27.2. USA ještě s ČR neuzavřely dohodu o radaru, jsou jí ale blízko

Spojené státy se ještě s Českou republikou nedohodly na znění hlavní smlouvy, která se týká umístění amerického protiraketového radaru, tato dohoda je ale na dosah. Řekl to americký prezident George Bush po setkání s českým premiérem Mirkem Topolánkem v Bílém domě. Topolánek doufá, že se věc podaří dořešit během několika dnů "doma", samotný dokument pak podepsat do dubnového summitu NATO v Bukurešti. A to možná dříve, než s USA podepíše smlouvy Polsko, kde mají být obranné rakety, naznačil Topolánek. Totéž připustil i polský premiér Donald Tusk.

"Chybí nám tři slova," komentoval postup jednání o hlavní smlouvě Topolánek. "Jsou to slova 'v souladu se svými zákony a předpisy'," řekl Topolánek České televizi (ČT) na dotaz, o která tři chybějící slova se jedná.

Podle Topolánka se spor v hlavní smlouvě týká ujednání o ochraně životního prostředí. Česko totiž žádá, aby pro americký radar platily v této věci nejpřísnější standardy. "Jde o poměrně drobný problém. My jsme se shodli na tom, že při ochraně životního prostředí budeme postupovat vždy podle přísnější normy, ať už je česká nebo americká... Tuto formulaci budeme ještě pilovat...," řekl premiér ČT.

"Jde jen o malé detaily. Jsem si jist, že (smlouvu) dokončíme velice brzy," dodal český premiér na společném setkání s novináři, které se z původně plánovaných čtyř minut bez otázek protáhlo na dvacetiminutový brífink, na němž novináři položili pět otázek.

Kromě hlavní smlouvy česká vláda s Washingtonem vyjednává také o smlouvě SOFA, která stanovuje právní rámec pro pobyt amerických vojáků na území ČR. Právě jednání o detailech týkajících se pobytu Američanů v Česku je podle Bushe komplikované. "Všechny ty otázky, které premiér (Topolánek) vznáší, jsou legitimní," uvedl Bush. "Je tu vůle to dokončit," dodal. Podle Bushe dal Topolánek najevo, že to bude česká vláda, kdo o přítomnosti amerických vojáků rozhodne.

Hlavní smlouvu by chtěl mít Topolánek dojednanou a nejlépe podepsanou do summitu NATO. "Byla by to pro nás výhodnější pozice, ale není to nic, kvůli čemu bychom plakali," řekl Topolánek. Nevylučuje současně, že dohoda SOFA by mohla být hotova až po summitu, nepochybně pak do léta.

"Já vnímám určité požadavky polské strany, řekl bych, že nesouvisejí s umístěním (raket) na polském území," uvedl premiér, který označil situaci kolem polského postoje za "velký problém". Praha a Varšava by podle něj nicméně měly smlouvy podepsat v krátkém časovém období, aby bylo jasné, že radar a rakety patří k sobě.

Česká vláda začala o umístění radaru ve vojenském prostoru Brdy s USA vyjednávat loni. Po Topolánkovi se za Bushem chystá polský premiér Donald Tusk, jednat budou 10. března. Topolánek s Tuskem postup v této záležitosti koordinuje. Tusk připustil, že polsko-americké rozhovory o protiraketové základně skončí pravděpodobně až poté, co Česká republika uzavře se Spojenými státy dohodu o umístění amerického radaru v Česku.

Po jednání premiéra s Bushem se před Bílým domem konala demonstrace proti radaru, které se účastnilo asi 15 Američanů. V návaznosti na jednání o radaru se česká a americká diplomacie dohodla nótou na strategickém dialogu ve vědě, výzkumu, obraně, průmyslu, energetické bezpečnosti, vzdělávání a dalších oblastech. Podle Topolánka by to ve vztahu s USA mělo Česku přinést "nadstandardní pozici" ve všech oblastech. "Jaké konkrétní projekty z toho vyplynou, není úplně jasné ani důležité," řekl. Podle informací ČTK by se jednání mohla týkat například modernizace armády. Strategický dialog se bude konat minimálně jednou ročně. Poprvé asi za půl roku.

27.2. USA nemají na ČR další požadavky týkající se Afghánistánu

Spojené státy nepožadují po České republice další posílení její přítomnosti v Afghánistánu. Koncem roku bude v této zemi působit přes 500 českých vojáků, uvedl po jednání s americkým prezidentem Georgem Bushem ve Washingtonu český premiér Mirek Topolánek.

Bush podle něho má přesné informace o tom, že je Praha připravena vyslat případně i speciální jednotky do Američany vedené operace Trvalá svoboda. "Neměl žádné další požadavky, naopak děkoval", řekl Topolánek. Český přístup k Afghánistánu

v rámci operací k udržení míru nebo vojenských operací je nadstandardní, a tak je také vnímán, dodal premiér.

Americký prezident před novináři v Oválné pracovně Bílého domu poděkoval české straně za ochotu poslat vojáky do Afghánistánu. "Je správné pomáhat mladým demokraciím k rozkvětu," prohlásil Bush po jednání s Topolánkem, kde se věnovali především otázkám kolem uvažované výstavby amerického protiraketového radaru nedaleko Prahy.

Topolánkovi poděkoval také "za odvalu a oběti vojáků v Iráku a Afghánistánu". Uvedl, že ho premiér informoval o snížení stavu českých jednotek v Iráku. "Já to plně chápu. My také snižujeme stavy svých vojsk vzhledem k tomu, že jsme úspěšní," řekl. Američané dnes mají v Iráku asi 158.000 vojáků, od léta by jich tam mělo zůstat kolem 140.000.

Češi v Afghánistánu provozují polní nemocnici na mezinárodním letišti v hlavním městě Kábulu. Kromě toho rozvíjejí v provincii Lógar provinční rekonstrukční tým (PRT), jehož posláním je pomáhat obyvatelstvu a zajišťovat bezpečnost civilních expertů, kteří do země odletí v březnu. Podle ministerstva zahraničí má český tým především přispět ke stabilizaci země.

Podle ministerstva obrany by vyslání zhruba 60 vojáků bylo odpovědí na výzvu NATO zvýšit naplnění mise v Afghánistánu. Některé evropské spojence také vybídl k vyslání bojových jednotek do Afghánistánu americký ministr obrany Robert Gates. Na nedávné bezpečnostní konferenci v Mnichově dokonce varoval před rozpadem Severoatlantické aliance, pokud se některé evropské státy nebudou více vojensky angažovat.

28.2. Ani Topolánkova medaile nepřiměje Josefa Mašína k návštěvě vlasti

Josef Mašín, který se s bratrem Ctíradem postavil se zbraní v ruce komunistickému režimu v Československu, si velmi váží udělení medaile od premiéra Mirka Topolánka. Ale ani toto ocenění ho zřejmě nepřiměje k návštěvě původní vlasti. Mašín, který žije ve Spojených státech, převezme premiérskou medaili z Topolánkových rukou na českém velvyslanectví ve Washingtonu.

Čestná plaketa předsedy vlády je vůbec prvním uznáním kontroverzního činu bratří Mašínů, při němž začátkem 50. let přišlo o život šest lidí, od jednoho z nejvyšších představitelů státu. Už několikrát byli navrženi na různá státní ocenění, nikdy je ale nedostali.

"Mám problém s politickou situací v České republice, s existencí komunistické strany, která poslala mou matku a mé přátele na popraviště," řekl Josef Mašín českým novinářům ve Washingtonu v předvečer převzetí medaile. Pochybnosti o tom, že se česká společnost vyrovnala s komunistickou minulostí, označují Mašínové za důvod, proč ani 18 let od pádu komunismu své rodiště ještě nenavštívili.

České republice Josef Mašín vyčítá, že stále v úřadech zůstávají soudci, kteří soudili za komunistického režimu. Kritizuje také kontinuitu zákonů z minulých dob a zachovávání takzvaných zbytkových trestů, které po politické rehabilitaci zůstávají v platnosti za provinění označená komunistickou justici za kriminální.

"Vážím si vyznamenání i toho, že premiér dělá kroky ve správném směru. Doufám, že bude v této činnosti pokračovat," řekl Mašín. Synové válečného hrdiny podplukovníka Josefa Mašína, popraveného v roce 1942 nacisty, se po komunistickém převratu v únoru 1948 odmítali smířit s novou diktaturou. Spolu s Milanem Paumerem prováděli různé sabotáže, až se nakonec všichni tři probili do Západního Německa. Při jejich útěku ovšem zemřelo šest lidí, včetně oloupeného pokladníka, což dodnes vyvolává v české společnosti nejednoznačné hodnocení.

28.2. EK se zatím nepustí do právní pře s ČR kvůli memorandu o vízech

Evropská komise se zatím nepustí do právní pře s Českem kvůli tomu, že ČR v úterý 26. 2. 2008 se Spojenými státy bilaterálně a k nevoli některých partnerů v EU podepsala memorandum o odstranění vízové povinnosti pro české občany. Problému se na jednání v Bruselu dotkli ministři vnitra, kteří se neúspěšně pokoušeli najít v otázce víz do USA společnou řeč.

"Nyní nevidím důvody, proč uvažovat o zahájení procedury pro porušení práva proti České republice," řekl eurokomisař pro vnitro a spravedlnost Franco Frattini. Nevyloučil však, že by se tak nemohlo stát v budoucnu. Zatím jde totiž o právně nezávazný text, který se však bude muset převést do konkrétních opatření či zákonů, a ty už právně závazné budou. Komise tento proces a jeho výsledek hodlá bedlivě sledovat.

Frattini připustil, že Praha do memoranda zapracovala většinu požadavků EK a že se text výrazně liší od toho, se kterým původně Američané přišli. Český ministr vnitra Ivan Langer se kvůli dokumentu dostal do centra pozornosti bruselských jednání. Česká tisková místnost byla při jeho vystoupení zaplněna do posledního místa, což je podle znalců místních poměrů výjimečné. Ministr řekl, že Praha je připravena hovořit o jednotné unijní pozici pro vyjednávání s USA, má však určité podmínky. Česko zejména chce, aby takový společný postoj umožnil zemím, které si to budou přát, jednat o věci i bilaterálně. Langer také zdůrazňoval, že ČR nehodlá jít nad rámec svých závazků vůči EU. Bude tak zřejmě třeba "rozklíčovat", co ještě spadá do kompetence jednotlivých členských zemí, a co už by se mělo řešit na celounijní úrovni.

"Když se sejdou dva právníci, jsou z toho tři právní názory," glosoval Langer. Je si prý však jist, že memorandum neobsahuje nic, co by nebylo v souladu s unijní legislativou. EK nicméně toto zatím nechce příliš komentovat, protože čeká na výsledky právní analýzy. Jisté nicméně je, že společné stanovisko pro vyjednávání se ministrům nakonec najít nepodařilo.

Podle slovinského předsednictví se podařilo dohodnout alespoň na určitých aspektech - na potřebě zaujmout společný postoj a na tom, že země, které už teď s USA jednají, vyjednávání zatím poněkud zpomalí. Měly by vyčkat, co se podaří dohodnout na připravovaném jednání zástupců EU a USA 13. března ve Slovinsku. Komise pro tato vyjednávání chce podle Frattiniho získat takový mandát, aby vyjednávala o širší dohodě umožňující zařazení všech unijních států do amerického bezvízového programu.

28.2. Premiér Topolánek ocenil bratry Mašíny čestnou medailí předsedy vlády

Český premiér Mirek Topolánek ve Washingtonu ocenil medailí bratry Josefa a Ctirada Mašíny, kteří se komunistickému režimu v Československu postavili se zbraní v ruce. Medaile je nově vzniklým osobním oceněním předsedy vlády, nikoli státním vyznamenáním, a její udělení prý proto Topolánek s nikým nekonzultoval. Premiérův krok vzbudil v Česku mezi politiky i u veřejnosti vlnu souhlasných i odmítavých reakcí. Kvůli medaili pro bratry Mašíny čelí předseda vlády trestnímu oznámení.

Medaili v rezidenci velvyslance ve Washingtonu osobně převzal pouze Josef Mašín (75); jeho bratr Ctirad (77) byl zaneprázdněn a omluvil se. Po návratu do Prahy hodlá premiér plaketu předat i Milanu Paumerovi (76), třetímu z trojice mužů, kteří se v padesátých letech probili z komunistického Československa na Západ.

Symbolické ocenění má podle Topolánka vést k celonárodní diskusi o třetím odboji a vyrovnání se s minulostí. "K uznání všech, kteří bojovali proti totalitě a bránili svobodu. Jakýmkoli způsobem a v jakékoli době," zdůraznil premiér.

Josef Mašín, který žije ve Spojených státech, si podle svých slov udělení medaile velmi váží a považuje ho za odvážný krok. Přijal ji prý především jako ocenění kamarádů, "kteří byli zavražděni komunisty, a za ostatní lidi, kteří bojovali proti komunismu". Ale ani toto ocenění ho zřejmě nepřiměje k návštěvě vlasti.

Čestná plaketa předsedy vlády je vůbec prvním uznáním od jednoho z nejvyšších představitelů státu, kterého se dostalo kontroverzní činnosti bratří Mašínů, při níž začátkem 50. let přišlo o život šest lidí. Už několikrát byli sourozenci navrženi na různá státní ocenění, nikdy je ale nedostali. Například český Senát zřejmě letos podá návrh na státní vyznamenání skupiny bratří Mašínů už popáté. Naposledy stát ocenil činnost bratří Mašínů v roce 1946, kdy jim prezident Edvard Beneš udělil Medaili za chrabrost za jejich činnost během druhé světové války.

Českou společnost nejvíce rozděluje činnost skupiny bratří Mašínů v 50. letech. Kritici její členy nezřídka označují za vrahy, neboť usmrtili pokladníka a také chloroformem omámeného policistu z obav před prozrazením. Zastánci Mašínů ale podotýkají, že za svobodu a demokracii se musí bojovat i se zbraní v ruce, když je to třeba.

Prezident Václav Klaus, který opakovaným návrhům na vyznamenání Mašínů nevyhověl, rozhodnutí předsedy vlády respektuje. Parlamentní strany svůj postoj k vyznamenání Mašínů nezměnily: Topolánkova ODS premiéra podpořila, zástupci vládních KDU-ČSL a Strany zelených jsou převážně zdrženliví a představitelé levice krok předsedy vlády odsoudili.

První místopředseda ODS Pavel Bém s rozhodnutím premiéra a předsedy strany ocenit Mašíny souhlasí. "Myslím, že tím dochází k formálnímu uznání jejich činů," řekl ČTK pražský primátor Bém. Také předsedkyně Konfederace politických vězňů Naděžda Kavalírová pokládá premiérovo rozhodnutí za přelomové. Místopředseda Senátu Jan Rakušan (ČSSD) naopak Topolánkův krok neschvaluje. "Já nechápu, jak někdo může vyznamenat vrahy," řekl ČTK. Stejně věc vidí i zástupci KSČM. Předseda této strany Vojtěch Filip prohlásil, že Topolánek jedná "v naprostém rozporu s historickou pravdou, když vrahy pasoval na hrdiny". "Stává se tak prvním českým politikem, který se veřejně přihlásil k zabíjení a vraždám," uvedl ve svém prohlášení Filip.

Trestní oznámení na Topolánka podal berounskému okresnímu státnímu zastupitelství Jaroslav Brehovský. Podle něj se premiér oceněním bratrů Mašínů dopouští trestného činu. Podle odborníků však podání nemá šanci uspět - jednak je jejich skutek už promlčený a udělení medaile prý nelze považovat za schvalování trestného činu. Premiér k podání trestního oznámení řekl, že si nemohl přát nic lepšího. "Není ani první a určitě ani poslední," uvedl.

28.2. Premiér Mirek Topolánek navštívil kanadský Senát

Český premiér navštívil v rámci své pracovní návštěvy Kanady tamní Senát. V úvodu svého krátkého projevu premiér poděkoval za pozvání předsedovi Senátu Noělovi Kinsellovi. Český premiér vyzdvihl pozitivní vývoj česko-kanadských vztahů. "Chci také poděkovat Kanadě za to, jaké podmínky vytvořila pro politické emigranty z komunistického Československa. Je to základ našich dobrých, přátelských vztahů, jimž se vyhýbají zásadní problémy," uvedl. Přínos Kanady v oblasti lidských práv a v účasti na mezinárodních misích premiér M. Topolánek označil jako příkladný. Zároveň zdůraznil roli senátu jako instituce, která se zásadně podílí na kultivaci

politického prostředí. "I když někteří premiéři mívají sklon horní komoru tak trochu přehlížet, já k nim rozhodně nepatřím," prohlásil premiér. Senát je podle jeho slov strážcem základních hodnot, ústavy a občanských svobod.

V závěru své řeči premiér M. Topolánek deklaroval zájem České republiky o rozšíření spolupráce s kanadskou stranou v oblasti vzdělání, vědy, výzkumu a kultury. Svoji řeč v Senátu premiér zakončil přáním. "Přeji našim dvěma národům, aby si uchovaly dobré vztahy, utužované mimo jiné tisíci Čechokanaďany."

29.2. Premiér Mirek Topolánek se v Torontu zúčastnil zahájení výstavy "Sousedé, kteří zmizeli," věnované obětem holocaustu

Předseda vlády ČR se v Miles Nadal Jewish Community Centre v kanadském Torontu zúčastnil zahájení výstavy pod názvem "Sousedé, kteří zmizeli." Výstava českého Židovského muzea v Torontu probíhala od 1. do 28. března 2008. "V dnešní době se hodně mluví o přistěhovalcích. O multikulturním přístupu, o toleranci k cizincům. Bohužel se přitom zapomíná na nejstarší diasporu, která kdy existovala v západních zemích. Zapomíná se na diasporu, která byla a je natolik úspěšná, co se týká integrace, kulturního přínosu a budování institucí, že plným právem hovoříme o naší civilizaci jako o židovsko-křesťanské," uvedl premiér M. Topolánek na vernisáži výstavy. "Holocaust se v naší zemi pojí s osudovými historickými osmičkami," připomněl premiér rok 1938, ve kterém byl podpisem Mnichovské dohody násilně ukončen vývoj ČSR. "Dalším osudovým mezníkem byl rok 1948, který představoval další ztrátu svobody a pro mnoho Židů pak konec nadějí, že dostanou zpět majetek majetek uloupený fašisty. Podstatou šoa byla zvrácená snaha "očistit" se od kultury, která je ve skutečnosti trvalou a nesmírně cennou součástí naší civilizace. Byl to šílený pokus," prohlásil premiér s tím, že dnešní multikulturalismus představuje odraz nacistického sociálního inženýrství. "Nehovořme o multikulturalismu. Vraťme se ke staré dobré metafoře o hostu v domě. Židé kdysi přišli na pozvání do našeho domu. Respektovali naše zvyky, dokázali si ale uchovat ty své. Přinesli do našeho příbytku celou řadu vědomostí. A po čase vystavěli své vlastní domy. Z hostů se stali sousedé. A já věřím, že ti dobří sousedé už nebudou nikdy naší vinou mizet," zdůraznil premiér.

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

7.2. Náměstek Pojar: Ve smlouvě o radaru bude samostatná kapitola o propojení s NATO

Česko se s USA dohodlo na tom, že v hlavní smlouvě upravující podmínky pro případnou stavbu radaru v Česku bude samostatná kapitola o propojení stanice s NATO. Novinářům to po jednání s americkými představiteli řekl náměstek ministra zahraničí Tomáš Pojar s tím, že smlouva bude hotova v horizontu týdnů, nikoli měsíců.

Pojar dodal, že zbývá doladit "spíše pár odstavců než stránek". "Ale někdy je daleko jednodušší dohodnout jednu stránku než jednu konkrétní větu nebo slovo", řekl novinářům Pojar. Neupřesnil však, které sporné body zatím zůstávají.

Česká vláda vyjednává už rok s Američany o případné stavbě protiraketového radaru ve vojenském prostoru Brdy. Česko a Polsko, kde by mělo stát silo s desítkou střel, mají podle amerických expertů ideální polohu na umístění protiraketového deštníku. V souvislosti s radarem chce Praha s Washingtonem také smlouvu, která určí právní rámec pro pobyt amerických vojsk. Podmínkou pro stavbu radarové základny je i to, že český parlament její umístění v ČR schválí.

7.2. Další kolo jednání mezi ČR a USA o podmínkách případného umístění radarové stanice

Na Ministerstvu zahraničních věcí se uskutečnilo další kolo jednání mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o podmínkách případného umístění radarové stanice jako součásti amerického systému protiraketové obrany na našem území.

Obě delegace pokračovaly v jednáních o hlavní Dohodě mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v ČR. Tisková konference hlavních vyjednávačů obou delegací Tomáše Pojara a Johna Rooda se uskutečnila v Černínském paláci téhož dne.

12.2. Schwarzenberg kritizuje neochotu Evropanů poskytnout NATO vojáky

Český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg kritizoval evropské členy NATO kvůli jejich neochotě poskytnout alianci bojové jednotky. V rozhovoru pro německý deník Kölner Stadt-Anzeiger přitom zdůraznil, že relativně malá Česká republika svou přítomnost v Afghánistánu posiluje.

Je nemocí NATO už několik desetiletí, že evropské státy mají trochu větší nechuť podílet se na ozbrojených akcích, řekl Schwarzenberg západoněmeckému regionálnímu listu v kontextu stávajících sporů uvnitř NATO ohledně poskytování bojeschopných jednotek na nebezpečný jih Afghánistánu.

Některé evropské spojence vybídl k vyslání bojových jednotek do Afghánistánu americký ministr obrany Robert Gates a na víkendové bezpečnostní konferenci v Mnichově dokonce varoval před rozpadem Severoatlantické aliance, pokud se některé evropské státy nebudou více vojensky angažovat.

K jeho výzvě vůči evropským zemím NATO se nyní připojil i Schwarzenberg. "Měly by si uvědomit, že už jsou dost bohaté na převzetí vlastní odpovědnosti. Evropa byla v poválečném období podstatně slabší a Spojené státy podstatně silnější. Tehdy bylo správné, že nesly hlavní břemeno. Dnes jsme dost blahobytní. Měli bychom se sami přičinit, abychom tento blahobyt udrželi a aby ve světě zůstala zajištěna bezpečnost," řekl Schwarzenberg.

Proti Gatesovým výčitkám, že Evropané nejsou ochotni bojovat v Afghánistánu, však Schwarzenberg postavil příklad České republiky. "My, Česká republika, jsme poněkud menším státem. A my teď svůj výsadek v Afghánistánu posilujeme," upozornil ministr a dodal, že čeští vojáci "přirozeně" půjdou i na jih.

Šéf české diplomacie řekl, že potíže v boji proti radikálům v Afghánistánu se daly očekávat. Stalo se přesně to, co se dalo očekávat - pokud člověk zná vojenské dějiny. Nejdříve byl poražen Taliban. Pak se začali seskupovat, osvojili si novou taktiku a začali boj nanovo, zhodnotil situaci Schwarzenberg. Pokud se však spojenci této situací postaví čelem, je podle něj ještě velká naděje, že v Afghánistánu zvítězí právní stát a demokracie. "My to dokážeme," uzavřel Schwarzenberg.

Česká republika má v Afghánistánu podle oficiálních údajů NATO 135 vojáků. Jenom v provincii Lógar jich však chce mít až 200. V pondělí 11. 2. 2008 Schwarzenberg řekl, že Česká republika uvažuje také o nasazení vojáků do bojových oblastí, aby pomohla Nizozemcům, kteří tam působí.

Třetí největší vojenský kontingent v zemi má Německo. Jeho vojáci jsou však soustředěni na severu Afghánistánu, který byl až dosud poměrně poklidný.

12.2. Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci zahájila činnost

Při příležitosti zahájení její činnosti se uskutečnila tisková konference v Černínském paláci za účasti ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a náměstka ministra zahraničních věcí ČR Jana Kohouta. Na tiskové konferenci byl zároveň představen ředitel nově vznikající „České rozvojové agentury“ Petr Jelínek.

Česká rozvojová agentura vznikla 1. ledna 2008 a postupně převezme řízení a monitoring rozvojových projektů od resortních ministerstev. Agentura navazuje na činnost Rozvojového střediska Ústavu mezinárodních vztahů. Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci je nový konzultační orgán všech ministerstev s účastí představitelů nevládních organizací a podnikatelského sektoru. Rada, jíž předsedá náměstek ministra zahraničních věcí ČR Jan Kohout, bude diskutovat koncepční otázky rozvojové spolupráce ČR a provádět dohled nad její realizací.

Cílem transformace systému české rozvojové spolupráce je zvýšení kvality a efektivity pomoci, která je podmínkou pro navyšování veřejných prostředků na rozvojové aktivity. K růstu objemu rozvojové spolupráce se ČR zavázala spolu se všemi ostatními členy EU.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR zároveň pokračuje v přípravě Zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, který upřesní a zkvalitní právní rámec této části zahraniční politiky ČR.

18.2. Ministr Schwarzenberg: Kosovo uznáme, až tak učiní valná většina států EU

Česká republika si pro případné uznání nezávislosti Kosova klade dvě podmínky. Za prvé musí doposud jihosrbskou provincii uznat většina evropských států a záleží i na chování kosovské vlády. Novinářům to v Bruselu řekl ministr zahraničí Karel Schwarzenberg.

"Nechci stanovit žádné datum. Uznám to, jakmile uvidím, že valná většina evropských států je již uznala, a za druhé uvidím, že chování kosovských autorit je takové, že za to můžu s dobrým svědomím nést zodpovědnost," uvedl šéf české diplomacie.

České ministerstvo zahraničí v oficiálním tiskovém prohlášení postoj svého šéfa potvrdilo. "V návaznosti na závěry jednání Rady (ministrů zahraničí EU) a v případě

plnění závazků kosovské vlády je ČR připravena zahájit příslušné vnitrostátní procedury, a uznat tak nezávislé Kosovo," uvádí se v textu.

V deklaraci nezávislosti Kosova, kterou tamní parlament schválil v neděli 17. 2. 2008, se kosovští představitelé zavázali dodržovat doporučení takzvaného Ahtisaariho plánu. Ten této bývalé jihosrbské provincii přisuzoval nezávislost pod počátečním mezinárodním dohledem a garantoval ochranu práv národnostních menšin, především Srbů. Slovenský ministr zahraničí Ján Kubiš na rozdíl od českého postoje jasně řekl, že nevidí způsob, jak Kosovo uznat.

21.2. Ministr Schwarzenberg: S odchodem Castra končí jedna éra

Šéf české diplomacie Karel Schwarzenberg uvedl, že s odchodem kubánského vůdce Fidela Castra končí na této ostrovní zemi jedna éra. Castrovi podle něj nemůže nikdo upírat fakt, že patří k výrazným postavám 20. století. Schwarzenberg na sněmovním zahraničním výboru řekl, že na Kubě s nástupem nových politiků očekává vývoj podobný Číně, tedy uvolnění ekonomiky a příliv zahraničních investic při současném udržení režimu.

Česká diplomacie v souvislosti s Kubou zdůrazňuje nutnost propuštění politických vězňů, dialog s opozicí a možnost svobodných voleb. Schwarzenberg řekl, že v kubánských věznicích je otřesná situace podobná podmínkám v 50. letech a že vězni tam "doslova chcípají".

Čeští experti neočekávají, že se po Castrově rozhodnutí odejít radikálně obrátí politické poměry. Pokud změny nastanou, budou postupné a zřejmě se odehrají spíše v ekonomické sféře, míní znalci. Exprezident a obránce lidských práv Václav Havel doufá, že odchod kubánského vůdce bude prvním krokem k demokracii na Kubě.

Česko patří nejen v Evropské unii k nejhlasilivějším kritikům kubánského režimu, podporuje tamní disidenty a naléhá na dodržování lidských práv. Současně ale Schwarzenberg uvedl, že je spíše odpůrcem hospodářských blokad vůči Kubě. "Vedu o tom rozhovory s USA," zmínil.

Jednaosmdesátiletý Castro oznámil v úterý 19. 2. 2008, že se po téměř půl století ve funkci už napříště nebude ucházet o úřad kubánského prezidenta. Jako důvod odchodu z vrcholných úřadů uvedl svůj vážný zdravotní stav. Za nástupce v nejvyšších funkcích fakticky doporučuje svého bratra Raúla.

22.2. Pohřbení ostatků německých vojáků v Chebu prý nic nebrání

Dohoda o pohřbení německých vojáků na chebském městském hřbitově je před podpisem. Řekl to v Berlíně po setkání se svým německým protějškem Frankem-Walterem Steinmeierem šéf české diplomacie Karel Schwarzenberg. Oba ministři se shodli, že vzájemné vztahy jsou bezproblémové. Shodně také odsoudili čtvrtěční výtržnosti v Bělehradě.

Téma pohřbení ostatků vojáků padlých ve druhé světové válce na českém území bylo jednou z mála nejasností, které ve vzájemných vztazích mezi Českem a Německem přetrvávaly.

"Zdá se, že se blíží podpis smlouvy mezi městem Cheb a (německou) společností pro péči o válečné hroby, že se právě na hřbitově v Chebu ostatky mohou pohřbít. Už byl nejvyšší čas, protože už to byla poněkud ostudná situace," řekl Schwarzenberg novinářům. Náklady na samotný válečný hřbitov ponese německá strana.

Schwarzenberg i Steinmeier však hovořili hlavně o posledním vývoji v Srbsku a Kosovu a o evropských záležitostech. Oba odsoudili výtržnosti, jimiž obyvatelé Bělehradu reagovali na vyhlášení samostatnosti Kosova. Zdůraznili přitom, že

navzdory posledním událostem mají zájem na dobrých vztazích se Srbskem a na tom, aby se Bělehrad vrátil k procesu přibližování s Evropskou unií.

"Když jeden stát ztratí 13 procent území, tak to asi není běžná událost. To, že demonstrace budou, se dalo čekat. Doufal jsem ale, že nedojde k takovým násilnostem," řekl Schwarzenberg. Zapálení budovy amerického velvyslanectví označil za "tragické" a zdůraznil, že jde o porušení mezinárodního práva. "Diplomatické budovy by měly být vždy přísně chráněny," řekl Schwarzenberg. Steinmeier uvedl, že ve čtvrtek 21. 2. 2008 telefonoval srbskému ministru zahraničí a kladl mu na srdce, aby srbské bezpečnostní síly násilnostem zabránily. Vyjádřil přitom naději, že už se nebudou opakovat.

Německo už Kosovo, na rozdíl od České republiky, uznalo a Bělehrad na to reagoval stažením svého velvyslance z Berlína. Podle Steinmeiera se chystá v dohledné době Kosovo uznat dalších 17 států EU.

Řeč přišla i na jednání o zrušení amerických víz pro české občany. Ministři zdůraznili, že jde o záležitost, o níž za Evropskou unii vyjednává Evropská komise, nikoliv ministerstva zahraničí. Česká republika přitom chce zrušení víz dosáhnout co nejrychleji bez ohledu na ostatní nové členy EU. V té souvislosti zaznívaly i z Německa obavy, že Praha výměnou za to chce podpořit kontroverzní americký požadavek na poskytování podrobných informací o pasažérech zaoceánských letadel.

Steinmeier, jenž svého českého kolegu oslovoval křestním jménem, ocenil příspěvek České republiky k dosažení kompromisu o evropské reformní smlouvě a vyjádřil naději, že dokument vstoupí v platnost k 1. lednu příštího roku.

22.2. Evropa podle Schwarzenberga stále plná předsudků

Předsudky, vytěsňování negativních událostí z historické paměti i rozdílné historické zkušenosti brání duchovnímu sjednocení Evropy. Shodli se na tom v Berlíně osobnosti diskutující na večeru historicko-filozofických přednášek za účasti českého ministra zahraničí Karla Schwarzenberga.

Schwarzenberg vystoupil na prvním z řady diskusních večerů na téma vzpomínkové kultury v Evropě spolu s německým historikem Karlem Schlögelem a s představitelkou pořádající Společnosti pro podporu kultury v rozšířené Evropě Zsuzsou Breierovou.

Téma večera neslo název Dvojí jazyk, dvojí zkušenost a dvojí paměť a týkalo se odlišného vnímání dějin západními a východními Evropany. "Bude ještě dlouho trvat, než budeme mít společnou dějinnou paměť," řekl k tomu Schwarzenberg.

Schlögel zdůraznil, že tato dualita zkušenosti západní a východní části může posílit Evropskou unii. Rozšířená Evropa podle něj není součtem "staré EU" a přistoupivších zemí. Vzniká totiž Evropa, která se nově definuje a "začíná si o sobě dělat novou představu".

Podle Schwarzenberga není důležité jen přenášení historických zkušeností z generace na generaci. "Důležité je, aby se nepřenášely předsudky," řekl. Povědomí o dějinách podle něj neutváří to, co se píše v knihách, ale "stereotypy a mýty". Český ministr zahraničí, který jako jediný přednášející hovořil spatra, ilustroval hlavně na vlastních životních zkušenostech, že lidé mají tendenci vytěsňovat z paměti negativní události, nejen osobního, ale i dějinného významu. Podle Schwarzenberga existuje nejen dvojí paměť, ale i dvojí vytlačování z paměti. Podle něj je však všem evropským národům společné, že vytěsňují z paměti víc, než by bylo třeba pro pochopení minulosti. Při pódiové diskusi se také zamyslel nad historickou zodpovědností Němců za nacistické zločiny. Schwarzenberg řekl, že pozdější

generace nemohou být vinny za činy svých předků. Zároveň však zdůraznil, že nic z toho, co se stalo, nesmí být zapomenuto a musí se připomínat i nejmladším generacím.

28.2. Ve Vídni vznikla Mezinárodní řídicí skupina pro Kosovo, v ní i ČR

Ve Vídni byla ustavena Mezinárodní řídicí skupina pro Kosovo (ISG), která má dohlížet na realizaci plánu bývalého zvláštního zmocněnce OSN pro Kosovo Marttiho Ahtisaariho. Skupina má zatím 17 členů, mezi nimiž je i Česká republika. Vytvoření komise bylo součástí plánu bývalého finského prezidenta, který již před dvěma lety navrhl osamostatnění Kosova pod mezinárodním dohledem.

Mluvčí ministerstva zahraničí Zuzana Opletalová uvedla, že cílem skupiny je koordinovat aktivity mezinárodního společenství ohledně Kosova. Česko do spolku zemí podle ní vstoupilo kvůli tomu, že Balkán patří k prioritním zemím zahraniční politiky. Doplnila, že skupina je otevřená a může se dále rozšiřovat.

Srbský premiér Vojislav Koštunica, jehož země s odtržením své bývalé provincie nesouhlasí, v reakci na zřízení mezinárodní skupiny nešetřil kritikou. Vznik grémia je podle něj svévolný a nezákonný a představuje "to nejbrutálnější porušení mezinárodního práva". Koštunica ve svém prohlášení také vyzval generálního tajemníka OSN, aby učinil přítrž "čiré politice násilí a překrucování práva", které podle něj ustavení ISG znamená.

Kosovo jednostranně vyhlásilo nezávislost na Srbsku 17. února. Ustavení komise oznámil zvláštní pověřenec Evropské unie pro Kosovo, nizozemský diplomat Pieter Feith. Jejimi členy jsou vedle zástupců EU a NATO také představitelé 15 zemí: členové takzvané kontaktní skupiny pro Kosovo s výjimkou Ruska - tedy USA, Německo, Francie, Velká Británie a Itálie - a dále Rakousko, Švédsko, Finsko, Švýcarsko, Česko, Dánsko, Turecko, Belgie, Slovinsko a Maďarsko.

Feith na tiskové konferenci po úvodní schůzce skupiny prohlásil, že se v ní sešli "přátelé nezávislého Kosova". Členové na první schůzce pověřili Feitha funkcí svého zástupce v Kosovu, který má usilovat o vznik stabilního, mnohonárodního a demokratického státu.

Nizozemský diplomat připustil, že mezi srbskou komunitou v Kosovu a Bělehradem mohou existovat privilegované vztahy, ale zdůraznil, že "nebude žádné dělení Kosova". Podle něj nesmí dojít k tomu, aby na severu Kosova vznikaly paralelní instituce ovládané tamější srbskou menšinou. Zástupcům mezinárodního společenství dále musí být umožněn volný pohyb po celém území Kosova.

Opletalová také zopakovala, že Česko zatím s uznáním Kosova vyčkává. Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg nedávno uvedl, že se tak stane, až "uzraje čas".

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

6.2. ADRA ve Vietnamu: následky tajfunu odstraněny

Humanitární organizace ADRA dokončila rehabilitační projekt v provincii Hue ve středním Vietnamu. Díky pomoci ADRA stojí v okrese Phong Dien 20 nových domků, 3 nové školní budovy, 2km opravených hrází a rovněž zrekonstruovaný rozvod vody. Všechny tyto stavby byly zničené nebo poškozené tajfunem Xangsane v druhé polovině roku 2006.

Rozsáhlý projekt obnovy zahrnoval nejen rekonstrukci domů a výstavbu nových školních budov, ale také výstavbu hrází, které zamezují zaplavování zemědělských ploch. Záměrem bylo rovněž zajistit místním lidem trvalý přístup ke zdrojům pitné vody. Za tímto účelem byla úspěšně instalována funkční infrastruktura dodávky vody ve všech zúčastněných komunitách.

Během svých aktivit ve Vietnamu se ADRA snažila zvýšit povědomí tamních obyvatel o humanitární pomoci České republiky. Konkrétně tento projekt byl realizován z grantu Ministerstva zahraničních věcí a také díky podpoře českých občanů, kteří v rámci veřejné sbírky přispěli částkou přesahující čtvrt milionu korun.

Provincie Thua Thien Hue, kde se ADRA podílela na obnově země, je nejen jednou nejchudších oblastí ve Vietnamu, ale patří i mezi místa nejvíce zamořená dioxiny (ještě z období vietnamské války). Podle oficiálních odhadů je zde minimálně 15 820 obyvatel postižených přímými následky působení dioxinů.

7.2. Člověk v tísní: Informační kampaň o turistice na Kubu odstartovala

Happeningem zahájila společnost Člověk v tísní kampaň věnovanou zodpovědné turistice na Kubu – s názvem Hotel Kuba. Ze Slovanského ostrova v Praze symbolicky uprchli političtí vězni (otužilci I. plaveckého klubu otužilců Praha), kteří poplavali na Střelecký ostrov, kde se následně konalo slavnostní zahájení kampaně spojené s tiskovou konferencí. Akce se zúčastnil i herec Tomáš Hanák v roli Fidela Castra.

Záměrem kampaně bylo ukázat Kubu jako svět dvou tváří: karibský ráj blahobytu i zoufalé místo nesvobodného přežívání. Na internetových stránkách kampaně www.hotel-kuba.cz získá každý, kdo chce vycestovat na Kubu, vedle běžných cestovatelských informací také rady a návody, jak při své dovolené pomoci potřebným. Španělsky psané noviny, časopisy, knihy, CD a DVD nahrávky, rozhlasové přijímače to jsou věci, ke kterým běžní Kubáci kvůli přísné cenzuře nemají přístup a které turista může beztravně vzít na ostrov s sebou. Na stránkách kampaně jsou dostupné i informace o politických věznicích a jejich rodinách a aktuální z Kuby. Stránky jsou v provozu od čtvrtka 7. února.

Člověk v tísní jedná v rámci kampaně Hotel Kuba s českými cestovními kancelářemi, s cílem dát ve spolupráci s nimi cestování na Kubu nový rozměr – rozměr zodpovědného cestování.

Kampaň vyvrcholila v úterý 18. března 2008, kdy byla ukončena veřejnou akcí na podporu kubánských politických vězňů – tradičním happeningem Cela 2008, kterým připomněla smutné výročí dosud největší vlny represí kubánského režimu v roce 2003, při níž bylo zatčeno a následně odsouzeno k vysokým trestům odnětí svobody 75 občanských aktivistů. Osmnáctého března proběhl také pochod Damas de blanco (Dámy v bílém) a konala se bohoslužba za všechny neprávem vězněné Kubánce v kostele Sv. Havla.

12.2. Člověk v tísní postavil na Srí Lance další domy pro oběti cunami

Česká humanitární organizace Člověk v tísní předala na severovýchodě Srí Lanky 30 nově postavených domů lidem, postiženým před třemi lety ničivou vlnou cunami. Jde o poslední fázi projektu, během něhož bylo od jara roku 2005 postaveno 150 nových obytných budov. Celkové náklady na stavbu domů a infrastruktury přesáhly 35 milionů korun, které byly zaplacený z výtěžku veřejné sbírky SOS Srí Lanka, uvedla společnost v tiskovém prohlášení.

Nové domy jsou roztroušeny v oblasti Kýnie, která leží 25 kilometrů od města Tirikunámale. Průměrné náklady na postavení jednoho domu, včetně potřebné infrastruktury, dosáhly přibližně 230.000 korun. Domy si svépomocí stavěli jejich budoucí obyvatelé, z nichž většinu tvoří chudí rybáři. Noví majitelé domů si tak, podle vyjádření Ondřeje Zapletala, zástupce organizace na Srí Lance, "vytvoří k domu osobní vztah a pocit odpovědnosti k vlastnímu majetku".

Člověk v tísní působí na tomto ostrově v Indickém oceánu od roku 2005 a za tu dobu zde již postavil čtyři nové školy, 12 jich zrekonstruoval a v současné době staví další školu. V přechodném období po cunami organizace podpořila dočasnou školní výuku dětí výstavbou 43 školních přístřešků, které vybavila novým školním nábytkem. Pro menší děti postavila sedm nových školek, dvě zrekonstruovala a poslední je právě dokončována.

14.2. Čechoameričan se stížností na ČR ve Štrasburku uspěl jen napůl

Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku rozhodl, že Česká republika porušila právo Čechoameričana Petera Edwarda Glasera, který se domáhal vrácení sbírky arabských artefaktů svěřené údajně v roce 1948 pražskému Židovskému muzeu. Podle štrasburského tribunálu bylo v České republice porušeno Glaserovo právo na přístup k soudu, a tudíž na spravedlnost. Soud ale odmítl jeho stížnost, že bylo porušeno jeho právo na majetek.

Glaser, který se narodil v roce 1923 v Československu, svěřil v roce 1948 před emigrací do USA svou sbírku Židovskému muzeu a v roce 1991 požádal o její vrácení. Podle českých soudů ale nebyl schopen artefakty popsat dost dobře na to, aby nemohl nastat omyl, a tedy v podstatě neprokázal dostatečně, že mu patří. On to popírá. Městský soud v Praze mu odepřel možnost podat dovolání a ústavní soud pak v roce 1999 zamítl jeho ústavní stížnost, protože prý nevyčerpal všechny možnosti u jiných soudních instancí.

Štrasburský tribunál usoudil, že ústavní soud vyložil zákon příliš rigorózně a tak zbavil Glasera přístupu k soudu, což porušuje jedno z ustanovení evropské úmluvy o lidských právech. Evropští soudci ale naopak neshledali žádnou svévoli ve výrocih českých soudů, podle nichž Glaser neprokázal vlastnictví inkriminovaných uměleckých předmětů dostatečně.

Odmítl také Glaserovu žádost o kompenzaci údajně utrpěné hmotné škody, protože podle nich s ní konstatované porušení úmluvy nijak nesouvisí. Pokud jde o případnou morální újmu, považuje soud za dostatečnou satisfakci už samotné konstatování, že úmluva byla porušena, a odmítá Glaserovy nároky na kompenzaci. Glaser ale tyto své požadavky nevyčísлил. Žádal dále náhradu soudních výdajů ve výši 21.700 eur (560.000 korun), ale soud mu přiznal jen 2500 eur.

24.2. Film Once s českou zpěvačkou získal nezávislou Spirit Award

Irský film Once s českou zpěvačkou a pianistkou Markétou Irglovou a irským hudebníkem Glenem Hansardem získal v kalifornské Santa Monice cenu pro nezávislé snímky Spirit Awards. Nízkorozpočtový film, na němž se devatenáctiletá

Irglová podílela i jako spoluautorka hudby, zvítězil v kategorii nejlepší zahraniční snímek.

Jeho ústřední skladba Falling Slowly se při udílení Oscarů uchází o cenu americké filmové akademie v kategorii nejlepší filmová píseň. I když Spirit Awards rozhodování filmových akademiků ovlivnit nemohou, protože hlasování je už ukončeno, bývají považovány za jisté vodítko, kdo by mohl v klání o Oscary uspět.

"Je úžasné začít točit malý film za nějakých sto tisíc (liber) se svými kamarády v Dublinu a nemít žádné povolení," řekl při přebírání Spirit Award režisér Once John Carney. "Myslím, že to je (pravá) nezávislá filmová tvorba," dodal.

Film Once, který byl natočen s náklady 150.000 dolarů, posbíral dosud řadu ocenění, mimo jiné vysoce uznávanou cenu Americké asociace filmových kritiků. Nominace na dvě hudební ceny Grammy se mu ale nedávno v Los Angeles ve skutečná ocenění nakonec proměnit nepodařilo.

Spirit Awards uděluje americká organizace Film Independent podporující nezávislou filmovou tvorbu. O výsledcích rozhoduje na 6000 jejích členů, jimiž se může stát kdokoli, kdo se zaregistruje a zaplatí příslušný poplatek.

25.2. Irglová a Hansard dostali Oscara za nejlepší filmovou píseň

Česká zpěvačka a pianistka Markéta Irglová a irský hudebník Glen Hansard získali Oscara za nejlepší filmovou píseň loňského roku. Ocenění americké filmové akademie dostali za skladbu Falling Slowly z irského snímku Once.

"Je to tak důležité, nejenom pro nás, ale také pro všechny další nezávislé hudebníky a umělce, kteří většinu svého času zápasí... A je to spravedlivé vůči těm, kteří se odvažují snít a nevzdávají se," řekla po převzetí ceny Irglová, kterou diváci ocenili nadšeným potleskem.

Nízkorozpočtový Once, v němž Irglová po boku Hansarda ztvárnila i hlavní ženskou postavu, získal v předvečer oscarové noci prestižní cenu pro nezávislé snímky Spirit Award. Již dříve obdržel řadu uznání, včetně ceny americké asociace filmových kritiků BFCA.

Melodramatický snímek popisuje příběh české emigrantky, která se setká s dublinským pouličním muzikantem. V týdnu nabitém událostmi, kdy společně píšou písničky, zkoušejí a nahrávají ve studiu, se do sebe zamilují. Scénář filmu částečně inspirovaly skutečné Hansardovy osudy a snímek u amerického publika slavil velký úspěch.

Vedle oscarové laureátky Irglové lze za český úspěch na letošním předávání Oscarů považovat i fakt, že v kategorii nejlepší neanglicky mluvený film získal Oscara rakouský snímek Dáblova dílna, který vznikl podle námětu Adolfa Burgera.

Také film o Edith Piaf, za který herečka Marion Cotillardová získala Oscara za nejlepší ženský výkon v hlavní roli, byl natočen ve francouzsko-anglicko-české koprodukcii. Hrají v něm mimo jiné i Vladimír Javorský a Marek Vašut. K českým kořenům se hlásí také americký animátor Jan Pinkava, spoluautor námětu animovaného snímku Ratatouille, který získal Oscara v kategorii nejlepší animovaný film.

25.2. Zelení zřejmě vyhlásí o americkém radaru stranické referendum

Zelení zřejmě uspořádají stranické referendum o stavbě amerického protiraketového radaru v českých Brdech. Uskuteční se po dubnové schůzce NATO v Bukurešti, která se má protiraketové obraně věnovat.

Republiková rada zelených včera schválila pravidla pro vypsání referenda a pověřila předsednictvo strany, aby formulovalo otázky. Širší vedení zelených se ale dohodlo na tom, že s referendem počká na rozhodnutí NATO.

"Summit se uskuteční druhého až čtvrtého dubna. V dvoutýdenním odstupu po něm bude vyhlášeno referendum", řekl po jednání rady místopředseda zelených a ministr školství Ondřej Liška.

Odpůrci radaru ve straně, třeba místopředseda republikové rady Matěj Stropnický, se na včerejším (24. 2. 2008) jednání neúspěšně snažili prosadit, aby zelení provedli průzkum stranického mínění už nyní.

Širší vedení Strany zelených se na tomto jednání vyslovilo proti tomu, že u lékaře platí poplatky i děti a senioři. Zelení se postavili také proti privatizaci fakultních nemocnic. Zdravotní experti strany i poslanecký klub zelených se podle včerejšího usnesení republikové rady mají nyní vyhodnocením poplatků zabývat.

26.2. Havel a Aznar se shodují, že na tyranii na Kubě se nic nemění

Někdejší český prezident Václav Havel a bývalý španělský premiér José María Aznar prohlásili, že Kuba je i nadále vystavena tyranii poté, co Fidel Castro rezignoval na své funkce, a vyzvali nového kubánského prezidenta, aby provedl demokratické změny.

"Je to smutné, ale Fidelova abdikace neznamenal, že by se otevřela cesta k pluralitní demokracii... ale zvěčnění tyranie na ostrově," uvedli Havel a Aznar v prohlášení, které zveřejnil Mezinárodní výbor pro demokracii na Kubě (ICDC) se sídlem v Praze. "To je nepřijatelné," uvádí se v prohlášení.

Výbor byl založen v roce 2003 z iniciativy Václava Havla a jeho členy jsou významné politické a kulturní osobnosti z celého světa, mimo jiné někdejší americká ministryně zahraničí Madeleine Albrightová.

"Rádi bychom povzbudili nového prezidenta a nové členy kubánské vlády, aby co možná nejrychleji zavedli opravdové změny, které jejich stát potřebuje," píše se dále v prohlášení s tím, že kubánský lid si zaslouží žít v pluralitní demokracii.

Kubánský parlament zvolil Raúla Castra kubánským prezidentem v neděli 24. 2. 2008 a ukončil tak skoro padesátiletou vládu jeho bratra Fidela. Neočekává se, že by změna nějak zatřásla komunistickým systémem na ostrově.

Havel, který sám byl dlouho politickým vězněm za někdejšího československého komunistického režimu, opakovaně vyjadřoval svou podporu kubánským disidentům. Boj za lidská práva pak učinil úhelným kamenem celého svého čtrnáctiletého období, kdy vykonával funkci prezidenta.

Česká republika patří v EU i ve světě k nejkritičtějším odpůrcům kubánského režimu Fidela Castra. Ochrana lidských práv ve světě patří mezi priority české diplomacie. Česko-kubánské vztahy jsou kvůli nekompromisnímu postoji Prahy na bodu mrazu.

V letech 1999 až 2001 Česká republika úspěšně iniciovala v Komisi OSN pro lidská práva v Ženevě rezoluce odsuzující porušování lidských práv na Kubě. Též ministerstvo zahraničí ČR se několikrát vyslovilo proti zatýkání odpůrců Castrova režimu, například na jaře 2003, kdy bylo na Kubě k vysokým trestům odsouzeno 75 členů opozice. Tyto politické rozsudky byly impulsem ke vzniku ICDC.

28.2. Havel vyzval ke stanovení stejných východních hranic EU a NATO

Východní hranice Evropské unie a NATO - nejasná na rozdíl od jejich hranic západních - by měla být nejen co nejdříve a nejpřesněji dohodnuta, ale měla by být i totožná. Řekl to v Belgii bývalý český prezident Václav Havel na neveřejném semináři na vrchním velení Severoatlantické aliance v Evropě.

"Podle mého osobního názoru začíná (východní hranice EU a NATO) hranicemi mezi Ruskem a baltickými státy, vede na hranici rusko-běloruské a rusko-ukrajinské až k Černému moři. Z mapy je to úplně zřejmé a platí to víceméně i v ohledu historickém a kulturním," řekl Havel v projevu, jehož text ČTK poskytla jeho kancelář.

Podle Havla by bylo z hlediska celosvětového bezpečnostního pořádku nejspíš praktičtější, kdyby Gruzie, Ázerbájdžán, Arménie či další neevropské země, možná jednou i svobodné Čečensko, vytvořily vlastní silnou politickou a bezpečnostní nadnárodní entitu. Ta by měla jako partner, ať už Západu či Ruska, podstatně větší váhu, než jakou mohou mít jednotlivé země tohoto regionu, ať už by patřily kamkoliv, soudí Havel.

Doporučil, aby diskuse o těchto citlivých otázkách začala co nejdříve, pokud možno již na dubnovém summitu NATO v Bukurešti. "Odvěká historická zkušenost nám totiž říká, že rozmlžené, nejasné či sporné hranice bývají jednou z nejčastějších příčin válek. Každá politická entita musí zkrátka vědět, kde začíná a kde končí. Nejistota v této věci je ostatně dávným problémem Ruska, komplikujícím život mnoha jeho sousedům, a nebylo by dobré v této věci Rusko napodobovat," prohlásil Havel.

V úvodu konference SHAPEX 2008 také vyjádřil znepokojení nad současným vývojem v Rusku. "Na východ od prostoru, který chrání NATO, nenápadně, ale nezadržitelně vzniká poměrně nový typ diktatury. Všechny základní lidské a občanské svobody jsou tu zvolna a nenápadně potlačovány a pod vlajkou ublíženecké ideologie, že Rusku všichni křivdí nebo že jsou všichni jeho skrytými nepřáteli, je obnovován systém formální demokracie a vlády jedné strany, jak je známe z dob komunismu," řekl k Rusku.

Podle Havla se jedná o hrozbu nejen pro obyvatele Ruska, ale i okolní svět. "Jakoby se znovu probouzel i onen starý problém Ruska, o němž jsem už mluvil: Rusko ztrácí opět povědomí o tom, kde začíná a kde končí. Už zase by rádo manipulovalo své 'blízké zahraničí' či svou zájmovou sféru, prostě oblast, která ho obklopuje. Jakoby si pořád myslelo, že co mu jednou patřilo, patří mu už navždy."

Havel kritizoval, že se Moskvě mnohdy daří rozdělovat evropské země svou energetickou politikou. "Myslím, že nikdo nemáme právo mlčet a dělat, třeba kvůli obchodu s energií, že tyto věci (v Rusku) nevidíme. Bylo by neupřímné o tom nemluvit. A bylo by téměř sebevražedné myslet si, že nějaké polibky prezidentů na americkém ranči či ruské dače vše napraví. Není tomu bohužel tak," varoval představitel NATO.

28.2. Estonský pomník nezávislosti má postavit česká firma

Estonské ministerstvo obrany uzavřelo dohodu s českou firmou Sans Souci o výstavbě památníku vítězství ve válce o nezávislost. Oznámila to agentura Baltic News Service (BNS). Pomník ve tvaru skleněného sloupu má být odhalen 28. listopadu, v den 90. výročí propuknutí bojů Estonců s bolševickými vojsky, která se neúspěšně snažila pobaltskou republiku obsadit.

Sloup, na jehož vrcholu bude usazen estonský berličkový kříž, by měl být v centru Tallinnu vztyčen již 15. října, aby se mohlo v předstihu vyzkoušet jeho nasvícení a další parametry. Odolat by měl i vichřici o rychlosti větru 40 metrů za vteřinu.

Na stavbu památníku přispělo na 8000 Estonců. Část veřejnosti, které se podoba pomníku nelíbí, se naopak podepisovala pod protestní petici. Náklady na výstavbu mají činit 63 milionů estonských korun (přibližně 100 milionů Kč). Ministr obrany Jaak Aaviksoo uvedl, že tato suma zahrne vedle smluvních výdajů na plány, výrobu a stavbu památníku i daň z přidané hodnoty. Šéf Sans Souci Martin Cháb podle BNS přislíbil, že firma zvládne zakázku včas.

28.2. Předseda ČSSD Jiří Paroubek na návštěvě Sýrie

Předseda ČSSD Jiří Paroubek byl v tomto týdnu v doprovodu své manželky Petry a stínového ministra zahraničních věcí a místopředsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Lubomíra Zaorálka na oficiální návštěvě Syrské arabské republiky. Předseda ČSSD Jiří Paroubek byl přijat prezidentem Syrské arabské republiky Bašárem Asadem. Oba politici spolu jednali především o možnostech spolupráce obou zemí, především v souvislosti s připravovaným podpisem asociační dohody mezi Sýrií a EU. Prezident Asad informoval předsedu ČSSD o postoji Sýrie a jejím pohledu na možnosti řešení blízkovýchodního konfliktu, situace v Iráku a Libanonu.

Jiří Paroubek otevřel také otázku lidských práv, kdy vyzval prezidenta Asada ke zvážení humanitárního gesta v případě vězněného Riyada Saifa. Na jeho osud byl předseda ČSSD upozorněn svými kolegy z německé SPD ještě před svou cestou do Sýrie a po dohodě s nimi také tlumočil tuto žádost prezidentu Asadovi.

Nejvýznamnější setkání dne bylo s předsedou syrského parlamentu Mahmudem Al Abrashem, kdy hlavním tématem rozhovorů byly vztahy obou parlamentů a možnost jejich spolupráce s ohledem na plánovanou dubnovou oficiální návštěvu delegace syrských poslanců v ČR. Druhým významným setkáním byla schůzka s ministrem vlády, prvním náměstkem ministra zahraničních věcí Syrské arabské republiky, který delegaci informoval o přístupu Sýrie k řešení vztahů s Irákem a Libanonem a o představě řešení blízkovýchodního konfliktu.

Předseda ČSSD Jiří Paroubek informoval představitele Sýrie o koncepci zahraniční politiky ČR a jejích prioritách. Dále delegace ČSSD navštívila obchodní komoru města Damašku, kde předseda ČSSD podal podrobný výklad k hospodářské politice ČR, o programových prioritách ČSSD v oblasti rozvoje ekonomiky a podnikatelského prostředí a o výsledcích české ekonomiky, včetně vývozních možností a vzájemné spolupráce. Poté následovala rozsáhlá diskuse s podnikateli o možnostech hospodářské spolupráce soukromých subjektů a firem obou zemí. Prezident obchodní komory města Damašku následně podával na počest delegace ČSSD slavnostní oběd v podnikatelském klubu. Odpoledne navštívila delegace křesťanská poutní místa v oblasti Sýrie.

Cesta byla podle vyjádření J. Paroubka, jako odpověď na kritiku premiéra Topolánka, že jednal v rozporu s českými národními zájmy, dopředu konzultována s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a u všech jednání se syrskými představiteli byl přítomen český velvyslanec Tomáš Uličný. Předseda ČSSD v této souvislosti poukázal na několik oficiálních návštěv z ČR a ze zahraničí v Sýrii, které se uskutečnily v nedávné minulosti či se plánují.

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY SENÁT	5
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	7
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	26
ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH	32

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5619

Zahraniční politika České republiky – Data.
Vydává odbor zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka